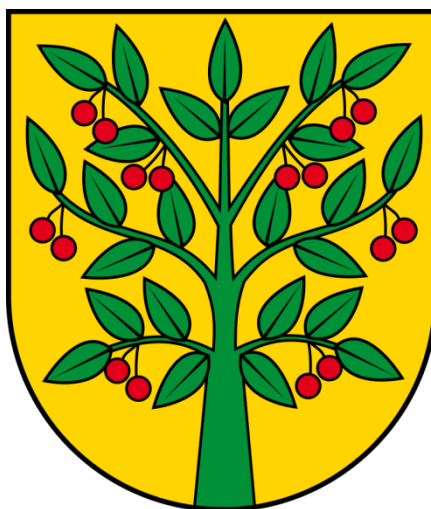

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I
KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY WIŚNIEW**

WARSZAWA 2019

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew
Zleceniodawca:	Wójt Gminy Wiśniew
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Kierujący zespołem autorskim:	mgr inż. Aleksandra Kowalczyk
Zespół autorski:	mgr inż. arch. Anna Olbomska-Matusiak mgr inż. Anna Bereś inż. Monika Nasiłowska inż. Adam Potapowicz inż. Agnieszka Szaniawska mgr Ewelina Skirzyńska inż. Kamil Suchożębski inż. Anna Wojtczuk inż. Zuzanna Górecka-Gąbka mgr Agata Grzelak inż. Natalia Andraszek

Spis treści

1	WPROWADZENIE	8
1.1	PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA OPRACOWANIA	8
1.2	CEL, ZAKRES I STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI WYMAGANYCH W PROGNOZIE	8
2	ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	10
2.1	CHARAKTERYSTYKA I LOKALIZACJA TERENU OPRACOWANIA	10
2.2	CELE SPORZĄDZENIA DOKUMENTU	10
2.3	ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU.....	11
2.4	ZMIANY WPROWADZONE W PORÓWNANIU Z OBOWIĄZUJĄCYM STUDIUM	13
2.5	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	15
3	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	17
4	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	17
5	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	17
6	CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBSZARU OBJĘTEGO SPORZĄDZENIEM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	20
6.1	CHARAKTERYSTYKA I LOKALIZACJA TERENU OPRACOWANIA.....	20
6.2	RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA	20
6.3	SUROWCE MINERALNE.....	22
6.4	GLEBY	23
6.5	HYDROLOGIA I HYDROGEOLOGIA.....	24
6.6	WARUNKI KLIMATYCZNE	27
6.7	FAUNA I SZATA ROŚLINNA.....	28
6.8	POWIĄZANIA EKOLOGICZNE	30
6.9	ZASOBY KRAJOBRAZOWE	31
6.10	OBSZARY I OBIEKTY PRZYRODNICZE PRAWNIE CHRONIONE	32
7	STAN ZASOBÓW I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA, ODPORNOŚĆ NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI	35
7.1	STAN ŚRODOWISKA	35
7.2	OCENA STANU OCHRONY I UŻYTKOWANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, W TYM BIORÓŻNORODNOŚCI	38
8	TENDENCJE ZMIAN ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	38
9	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	38
9.1	IDENTYFIKACJA GŁÓWNYCH ZAGROŻEŃ.....	38

9.2	ZAGROŻENIA NATURALNE	40
10	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	40
11	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE, CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOTY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	41
11.1	ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE.....	42
11.2	WYTWARZANIE ODPADÓW	43
11.3	WPROWADZANIE ŚCIEKÓW DO WÓD LUB DO ZIEMI.....	44
11.4	PRZESZTAŁCENIE NATURALNEGO UKSZTAŁTOWANIA TERENU, ZANIECZYSZCZENIE GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI	44
11.5	EMITOWANIE HAŁASU I PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH	45
11.6	WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA	47
11.7	WPŁYW NA ZWIERZĘTA I ROŚLINY	47
11.8	WPŁYW NA EKOSYSTEMY I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	49
11.9	ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ.....	49
11.10	ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT	50
11.11	WPŁYW NA ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE.....	51
11.12	ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY NATURA 2000 I INNE OBSZARY CHRONIONE NA MOCY USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	51
11.13	RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII	53
12	ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA PLANOWANEGO DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO, OBEJMUJĄCE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE, DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ODDZIAŁYWANIA.....	54
13	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	54
13.1	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	55
14	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU.....	55
15	OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY	56
16	AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU	57
17	MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	57

1 Wprowadzenie

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew, sporządzonego w następstwie podjęcia uchwały Rady Gminy Wiśniew nr XLVII/335/2018 z dnia 10 października 2018 r.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. Uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. Poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. Zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. Bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, który wyraził swoje stanowisko w piśmie z dnia 15 marca 2019 r. (znak pisma: WOOŚ-III.411.41.2019.MM) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach, który wyraził swoje stanowisko w piśmie z dnia 4 marca 2019 r. (znak pisma: ZNS.4801.2.2019.1).

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej oraz graficznej.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń projektu studium. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest rozpatrywane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w projekcie studium warunki zagospodarowania przestrzennego wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie studium, sprzyjających ochronie

środowiska.

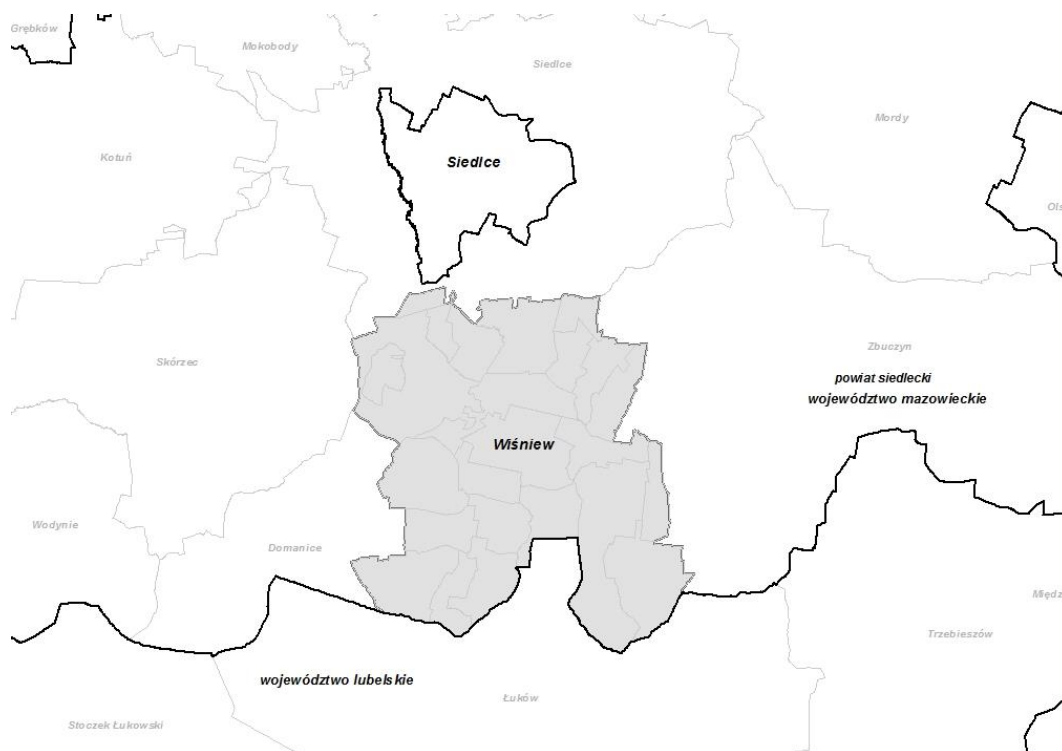
Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Wiśniew położona jest w województwie mazowieckim, w południowej części powiatu siedleckiego. Jest to gmina wiejska o całkowitej powierzchni 126 km², gdzie użytki rolne stanowią ok. 72% ogólnej powierzchni. Od północy graniczy z gminą Siedlce, od wschodu z gminą Zbuczyn, od południa z gminą Łuków, od zachodu z gminami Skórzec i Domanice.

Rysunek 1 Położenie gminy Wiśniew na tle podziału administracyjnego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGiK – państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju

2.2 Cele sporządzenia dokumentu

Konieczność sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew wynika z uchwały Rady Gminy Wiśniew nr XLVII/335/2018 z dnia 10 października 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew. Rada Gminy podjęła niniejszą uchwałę celem dostosowania studium do obecnego stanu prawnego oraz zmian zachodzących w sferze społeczno-gospodarczej. Obecnie na terenie gminy obowiązuje studium przyjęte dnia 6 marca 2001 r. ze zmianami.

Zgodnie z uzasadnieniem do ww. uchwały konieczność aktualizacji i uchwalenia nowego studium wynika przede wszystkim z sygnalizowanych przez osoby fizyczne i podmioty gospodarcze potrzeb wprowadzania zmian do istniejącego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania. Studium wymaga również aktualizacji z uwagi na:

- wprowadzenie spójności ustaleń studium z dokumentami planistycznymi wyższego rzędu, w szczególności w odniesieniu do zadań wynikających z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Mazowieckiego;

- wnioski osób fizycznych i podmiotów gospodarczych o zmianę parametrów kształtowania zabudowy oraz przeznaczenia terenów, w tym na terenach na których trwa procedura sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- aktualizację uwarunkowań warunkujących zasady kształtowania przyszłej polityki przestrzennej w gminie Wiśniew, w tym uwzględnienie aktualnych trendów demograficznych, społecznych i gospodarczych;
- potrzeby inwestycyjne gminy.

2.3 Zawartość dokumentu

Wykonanie dokumentu stanowi jeden z elementów dostosowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzanych na jego podstawie planów miejscowych do zmienionych uwarunkowań wewnętrznych, zewnętrznych i przepisów prawa.

Analizie ustaleń studium w prognozie oddziaływania na środowisko podlegać będzie jedynie część Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Na opracowanie składa się część tekstowa oraz graficzna, które zawierają przede wszystkim:

- a) zdefiniowaną politykę przestrzenną gminy, która ma swoją kontynuację w ustaleniach szczegółowych w przeznaczeniu terenów;
- b) określony sposób kształtowania struktur przestrzennych i zasady zagospodarowania terenów;
- c) kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego;
- d) wytyczne rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej.

Główne założenia kształtowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew

Dominującym typem zagospodarowania w projekcie studium jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa, i usługowa w większości realizowana na dotychczasowych terenach zabudowy zagrodowej oraz terenach rolnych. Zabudowa prowadzona jest wzdłuż istniejącej już zabudowy.

Ponadto jako tereny inwestycyjne wskazano obszary towarzyszące istniejącej zabudowie oraz zlokalizowane wzdłuż dróg.

Zdecydowano również ograniczać rozpraszanie zabudowy na terenach rolnych.

Przeznaczenie terenu

W części graficznej studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego), wskazane zostały główne kategorie terenów, które zostały rozróżnione ze względu na funkcję, zasady zagospodarowania oraz możliwości ich przekształceń. Ostateczny przebieg granic terenów i wielkość wskaźników zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie studium określa się następujące przeznaczenie terenów:

- MU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej;
- MU1 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej, rekreacji indywidualnej;
- MU2 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej;
- MR – tereny zabudowy zagrodowej;
- RU – tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych;
- U – tereny zabudowy usługowej;
- UK – teren usług kultury i kultury fizycznej;
- US – tereny usług sportu i rekreacji;
- PU – tereny zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i usług;

- PG – tereny eksploatacji kopalin;
- I – tereny infrastruktury technicznej;
- KS – tereny komunikacji samochodowej;
- KK – tereny kolejowe;
- R – tereny rolne, zieleni;
- R1 – tereny rolne, zieleni;
- ZL – tereny lasów;
- ZLZ – tereny zadrzewień i zalesień;
- ZP – teren zieleni parkowej;
- ZC – tereny cmentarzy;
- WS – tereny wód powierzchniowych.

Dla każdego typu terenu wskazano podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia, ograniczenia zmian przeznaczenia, standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu. Uzupełnieniem dla tych ustaleń są ustalenia kierunków ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kierunków i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju systemu komunikacji i systemów infrastruktury technicznej oraz wskazania wynikające z ogólnych zasad polityki przestrzennej.

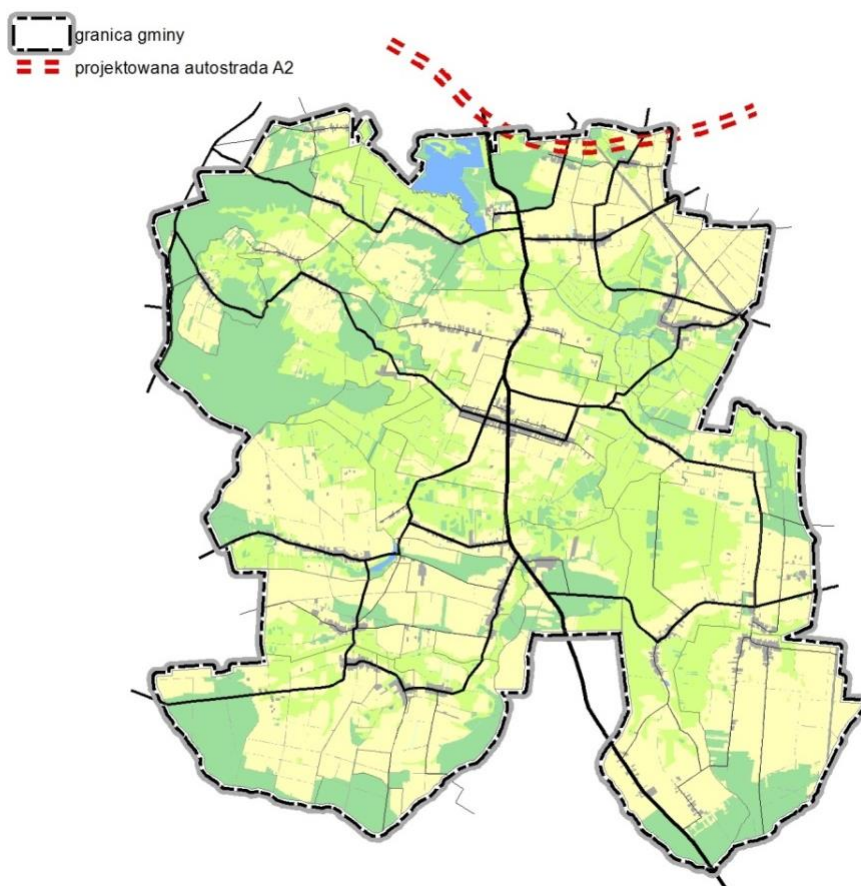
Tereny z ograniczeniami

W studium wyznaczono tereny, na których zakazuje się (bądź wskazuje się ograniczenia) lokalizacji nowej zabudowy na podstawie przepisów odrębnych. Terenami wyłączonymi spod zabudowy są tereny rolne (R), tereny lasów (ZL), tereny zadrzewień i zalesień (ZLZ), tereny wód powierzchniowych (WS) oraz tereny stanowiące rezerwy pod projektowane drogi uzupełniające układ komunikacyjny.

W części graficznej studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego) w północnej części gminy, wskazane zostały ponadto tereny stanowiące strefę zakazu zabudowy, które obejmują część doliny rzeki Muchawki oraz Myrchy, która leży na terenie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Zakaz zabudowy na wskazanych powyżej terenach nie dotyczy obiektów drogowych, elementów infrastruktury technicznej, obiektów hydrotechnicznych lub służących ochronie środowiska bądź zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.

- Wskazano nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i usługowej (MU) w miejscowościach Mościbrody, Wiśniew Kolonia, Zabłocie, Radomyśl, Wiśniew;
- Wskazano nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej (MU2) w miejscowości Wiśniew na obszarze dotychczasowej zabudowy usług publicznych;
- Zrezygnowano z kilku terenów zabudowy zagrodowej na rzecz terenów rolnych (R) w miejscowościach Radomyśl oraz Mościbrody;
- Wskazano nowe tereny usług (U) w miejscowościach Wiśniew, Gostchorz, Mościbrody, Śmiary oraz Kaczory;
- Wskazano nowy teren usług kultury i kultury fizycznej (UK) w miejscowości Myrcha;
- Wskazano nowe tereny rolne, zieleni (R1) na których dopuszczono realizację zabudowy oraz lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym o mocy przekraczającej 100 kW.
- Wskazano nowe tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych (RU) w miejscowościach Pluty, Daćbogi, Tworki, Gostchorz, Kaczory, Stok Wiśniewski, Mościbrody, Okniny oraz Radomyśl;
- Wskazano nowe tereny zabudowy zagrodowej (MR) w formie pojedynczych działek na terenie całej gminy;
- Wskazano nowe tereny zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i usług (PU) w miejscowościach Stok Wiśniewski oraz Helenów, natomiast w miejscowościach Mościbrody, Wiśniew i Śmiary powiększono dotychczasowe tereny zabudowy produkcyjnej;
- Wskazano nowe tereny komunikacji samochodowej (KS) w pobliżu kościołów i cmentarzy pod budowę parkingów samochodowych w miejscowościach Wiśniew, Okniny, Tworki;
- Wskazano przebieg drogi A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Przebieg drogi wrysowany został w studium orientacyjnie, nie jest znany dokładny termin jej realizacji. Prognozowany koniec budowy autostrady planowany jest na 2024 r. Na terenie gminy planowana droga przebiegać ma przez miejscowości Mościbrody oraz Helenów.

Rysunek 3 Projektowany przebieg autostrady A2

źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Ponadto w projekcie studium wyznaczono obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym.

2.5 Powiązania z innymi dokumentami

Studium stanowi dokument o znaczeniu lokalnym, jednak przy jego sporządzaniu uwzględniono cele ochrony środowiska ustanowione na wyższych szczeblach.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju stanowi podstawę systemu aktów planistycznych kraju, będąc tym samym najważniejszym dokumentem strategicznym, kształtującym politykę przestrzenną kraju, sporządzanym obligatoryjnie dla całego jego obszaru.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, przyjęta w grudniu 2011 r., definiuje wizję Polski w 2030 r., jako kraju o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanego, sprawnie zarządzanego i bezpiecznego. Stan ten ma być rezultatem procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych oraz cywilizacyjnych. Cechą kraju ma być spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna – silne regiony, których rozwój oparty będzie na endogenicznym potencjale i przewagach konkurencyjnych, kreować mają ogólnokrajowe impulsy rozwojowe, przyczyniając się do osiągnięcia celów ogólnych polityki regionalnej i przestrzennej.

Wizja Polski w 2030 r. opiera się na pięciu pożądanach cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym.

W KPZK zwraca się uwagę na ochronę zastanych walorów przyrodniczych i umiejętne wykorzystanie funkcji ekosystemów. Planowanie przestrzenne, uwzględniając wzajemne relacje komponentów środowiska, oddziałuje na procesy zarządzania zasobami przyrody ożywionej i krajobrazu, czym przyczynia się do zmniejszenia izolacji siedlisk oraz stabilizacji ekosystemów. Stymulowana jest innowacyjność oraz rozwój trwałych i zrównoważonych form gospodarowania na obszarach o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Działania zmierzają do zachowania tradycyjnego krajobrazu rolniczego, kształtowania powiązań widokowych, zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom dolin rzek. Proces odnowy wsi, wsparty przez planowanie na poziomie krajowym, przyczynia się do utrzymania trwałych, wielofunkcyjnych struktur ekologicznych na modernizujących się obszarach.

Jednym z celów zawartych w koncepcji polityki przestrzennej zagospodarowania kraju jest poprawa spójności wewnętrznej kraju. Cel ten ma być realizowany m.in. poprzez zapewnienie spójności między lepiej rozwiniętymi społecznie i gospodarczo obszarami centralnej Polski, a obszarami usytuowanymi w większej odległości w stosunku do głównych ośrodków życia społeczno-gospodarczego kraju, o niższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych oraz zapewnienie spójności między dynamicznie rozwijającymi się miastami wojewódzkimi i ośrodkami regionalnymi a obszarami je otaczającymi – obszarami wiejskimi oraz miastami subregionalnymi.

Spójność funkcjonalna ma zapewnić warunki dla procesów rozprzestrzeniania się rozwoju skoncentrowanego w szczególności w głównych ośrodkach miejskich, które skupiają najbardziej dochodową i konkurencyjną działalność gospodarczą oraz pełnią podstawowe funkcje gospodarcze, administracyjne, polityczne oraz kulturowe wobec obszarów je otaczających (w tym miast subregionalnych). Rozwój mniejszych ośrodków miejskich uzależniony jest od stopnia integracji funkcjonalnej z głównymi miastami regionu, a także możliwości wykorzystania unikatowych wewnętrznych zasobów dla wytworzenia specjalizacji terytorialnej.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego w zakresie *Polityki kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska* ustalono kierunki (wymieniono istotne dla gminy Wiśniew):

- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną przyrody na obszarach wiejskich;
- ochronę gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną i zwiększanie powierzchni leśnej;
- zachowanie funkcji rolniczej na gruntach o wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa;
- utrzymanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w szczególności starorzeczy, bagien i mokradeł, oczek wodnych oraz renaturalizację przekształconych odcinków rzek i terenów zalewowych;
- zwiększanie retencyjności zlewni województwa poprzez realizację *Programu Małej Retencji dla Województwa Mazowieckiego*;
- ograniczenie emisji ścieków komunalnych oraz spływów powierzchniowych zanieczyszczeń z terenów rolnych;
- ochronę głównych zbiorników wód podziemnych;
- ograniczanie niskiej emisji (powierzchniowej) ze źródeł rozproszonych.

Strategia rozwoju gminy Wiśniew na lata 2014–2025

W strategii rozwoju gminy do roku 2025 ustalono następujące założenia strategiczne gminy Wiśniew:

- Gmina Wiśniew pozostanie gminą wiejską, będzie miała charakter rolniczy i będzie opierała swój rozwój głównie na produkcji rolnej i przetwórstwie, wykorzystując posiadane tereny o stosunkowo dobrych warunkach do produkcji rolnej oraz walory czystego środowiska.
- Produkcja głównie rolna, przetwórstwo i rynek usług będą stabilne z tendencją wzrostową; będzie następowała stopniowa konsolidacja i intensyfikacja produkcji rolnej, zapewniająca pełne wykorzystanie potencjału społecznego i zawodowego mieszkańców.
- Gmina będzie wykorzystywała społecznie (osadnictwo) i gospodarczo dobrą lokalizację (droga krajowa 63, autostrada A2, szybka kolej-kolejowy szlak międzynarodowy).

- Liczba mieszkańców utrzymująca się w granicach 6 tys. będzie stale wzrastała, z uwagi na utrzymującą się tendencję przesiedlania się mieszkańców miast na wieś oraz bliskość Siedlec i innych miast regionu a także dogodne warunki osiedlania się, zatrudnienia, oświaty, sieć połączeń drogowo-transportowych.
- Gmina będzie w pełni zwodociągowana i skanalizowana na terenach zwartej zabudowy oraz zgazyfikowana (przez jej teren przebiega gazociąg średniego ciśnienia).
- Baza dydaktyczna placówek oświatowych i opiekuńczych będzie dostosowana i przygotowana do świadczenia wysokiej jakości usług edukacyjnych.

Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

Ponadto sporządzono załącznik graficzny do prognozy oddziaływania na środowisko do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew.

3 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń studium będzie prowadzony przez Radę Gminy Wiśniew. Wskazane jest dokonywanie oceny stanu realizacji ustaleń i wpływu na środowisko w cyklach corocznych. Proponuje się objąć analizą skutków realizacji ustaleń studium następujące elementy:

- ilość ścieków odprowadzanych do sieci kanalizacji sanitarnej, w oparciu o umowy zawarte z odbiorcą;
- ilość odpadów, w oparciu o umowy zawarte z odbiorcą;
- klimat akustyczny w miejscach narażonych na szczególny hałas;

Urząd powinien również zapoznawać się z raportami o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska i monitorowanych parametrów, przygotowywanymi przez jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, RZGW i inne. Ponadto należy realizować monitoring zgodnie z wydanymi decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach.

4 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu studium nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa oraz na lokalne oddziaływanie planowanych inwestycji.

5 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Zawartość i główne cele ocenianego dokumentu

Przedmiotem oceny zawartej prognozie są ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew.

Gmina posiada obowiązujące studium z 2001 r. ze zmianami. Konieczność sporządzenia nowego studium wynika głównie z potrzeb uaktualnienia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Projekt studium w dużej mierze powiela ustalenia obowiązującego aktualnie dokumentu.

Projekt studium określa podstawowe warunki zagospodarowania terenu, wynikające z potrzeb ochrony środowiska i gospodarowania zasobami przyrody. Uwzględnia obowiązek ochrony powierzchni ziemi, gleb, powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych oraz potrzeby ochrony środowiska wynikające z polityki ekologicznej kraju, obowiązków określonych w ustawach szczegółowych regulujących problematykę ekologiczną oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa i programów ochrony środowiska na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Założenia polityki przestrzennej gminy opierają się głównie na rozwoju funkcji mieszkalnej, produkcyjnej i usługowej, które wpłyną korzystnie na strukturę demograficzną oraz aktywność gospodarczą.

W porównaniu z obowiązującym studium oraz obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminie wskazano nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, zagrodową, usługową oraz produkcyjną. Nowe tereny zlokalizowane są podobnie jak już istniejące zespoły zabudowy wzdłuż dróg i stanowią najczęściej poszerzenie już istniejących ciągów zabudowy.

Funkcja usługowa na opracowywanym terenie powinna rozwijać się w celu poprawy jakości życia mieszkańców. Będzie ona lokalizowana samodzielnie oraz w jako funkcja towarzysząca zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej, a także rekreacji indywidualnej jako usługi nieuciążliwe. Funkcja produkcyjna powinna być ukierunkowana na produkcję nieuciążliwą, niepowodującą strat w środowisku przyrodniczym.

Wskazano również na realizację autostrady A2 w północnej części gminy.

W studium wyznaczono również tereny wyłączone spod zabudowy, a także obszary z ograniczeniami w lokalizacji zabudowy. Najważniejszymi z przyrodniczego punktu widzenia są tereny rolne (oznaczone symbolem R), tereny lasów (ZL), zadrzewień i zalesień (ZLZ), tereny wód powierzchniowych (WS), a ponadto tereny prawnie chronione.

Ponadto w projekcie studium wyznaczono obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW – elektrownie fotowoltaiczne, oznaczone na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym.

Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska

Gmina Wiśniew położona jest w powiecie siedleckim, we wschodniej części województwa mazowieckiego. Od północy graniczy z gminą Siedlce, od wschodu z gminą Zbuczyn, od południa z gminą Łuków, od zachodu z gminami Skórzec i Domanice. Gmina położona jest w dominującej części w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Siedleckiej. Gmina zajmuje obszar o powierzchni ok. 126 km² i składa się z 27 sołectw, a jej ośrodkiem jest miejscowość Wiśniew. Liczba ludności wynosi około 6 tys. osób.

Wiśniew jest gminą typowo wiejską, gdzie grunty rolne stanowią 72%, a użytki leśne 21% ogólnej powierzchni. Gmina znajduje się w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu: od północy – Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, od południa – w niewielkiej części, Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy zlokalizowane zostały również małe powierzchnie dwóch obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000 – PLB060010 Lasy Łukowskie (część południowa), PLH140028 Gołobórz (część północna).

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu pod funkcje określone w projekcie studium, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu studium na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Część gminy leży w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych. Walory przyrodnicze związane są z licznymi ograniczeniami dla rozwoju zabudowy. Do najważniejszych ograniczeń należą: położenie w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu i obszarach Natura 2000, niekorzystne warunki posadowienia budynków ze względu na wysoki poziom wód wzdłuż dolin rzecznych.

Studium określa szereg zasad mających na celu ochronę walorów przyrodniczych, zasobów naturalnych oraz minimalizujących negatywne oddziaływanie nowej zabudowy. Najważniejszymi zasadami są:

- zachowanie drożności powiązań ekologicznych;

- czynna ochrona nieleśnych ekosystemów dolinowych;
- wsparcie rozwoju i promocja zrównoważonej turystyki i agroturystyki;
- ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych;
- respektowanie zasad określonych dla obszarów prawnie chronionych;
- ochrona zwartych kompleksów terenów rolnych gleb klasy I-III;
- ochrona lasów Skarbu Państwa i własności prywatnej przed przeznaczaniem na inne cele;
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej.

Przewidywane oddziaływania realizacji ustaleń projektu studium

Ustalenia prognozy oddziaływania na środowisko nie wykazały, aby w wyniku realizacji ustaleń studium mogło dojść do znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko lub na życie i zdrowie ludzi. Studium wskazuje tereny pod zabudowę mieszkaniowo-usługową, zagrodową, rekreacyjną, usługi i produkcję. Projektowane przeznaczenie oraz określone dla nich warunki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu pozwalają w sposób prawidłowy korzystać z zasobów środowiska, nie prowadząc do jego degradacji.

Negatywne oddziaływania będą miały lokalny charakter, będzie to głównie zajęcie terenów otwartych pod zabudowę, generowanie ścieków, odpadów, nieznaczne zwiększenie niskiej emisji czy hałasu drogowego.

Przeznaczenie terenów otwartych pod zabudowę spowodować może utratę bądź też przekształcenie siedlisk przyrodniczych. Jednak najczęściej zabudowa będzie kształtowana jako przedłużenie istniejących ciągów zabudowań, co ograniczy intensywność przekształceń obszarów typowo przyrodniczych. Ponadto w projekcie studium wskazano obszary zakazu zabudowy oraz obszary z ograniczeniami w zabudowie na terenach cennych przyrodniczo.

Nowa zabudowa mieszkalna oraz produkcyjna powodować będzie generowanie ścieków komunalnych oraz w przypadku terenów zabudowy produkcyjnej innych ścieków. Stopień skanalizowania gminy jest niski, przez co istnieje ryzyko wycieków. Należy dążyć do rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

W wyniku realizacji ustaleń studium powstanie nowa zabudowa wytwarzająca odpady, jednak nie przewiduje się wytwarzania odpadów innych niż dotychczas wytwarzane w gminie. Stąd nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń studium na środowisko.

Zagrożenie hałasem w gminie nie jest uciążliwe i ogranicza się do kilku źródeł, głównie ciągów komunikacyjnych, takich jak droga krajowa nr 63 prowadząca przez centrum Wiśniewa i przez inne miejscowości, która dodatkowo ma zostać przebudowana i rozbudowana w miejscowości Okniny. W studium wskazuje się nowy przebieg autostrady A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

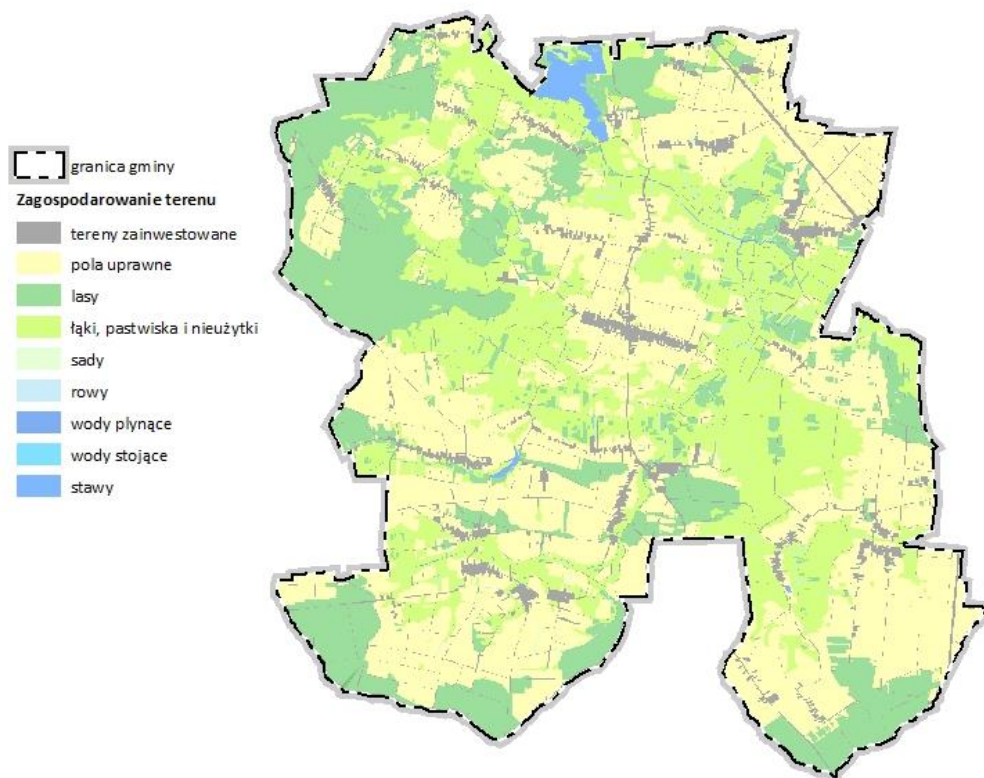
Realizacja nowej zabudowy na terenach MU, MU1, MU2, MR, RU, U, US, UK czyli głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej i rekreacyjnej, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło. Planowane zwiększenie powierzchni terenów zabudowy z dopuszczeniem ogrzewania budynków z indywidualnych źródeł ciepła, może powodować nieznaczny wzrost emisji pyłów i gazów do powietrza, jednakże przy systematycznej modernizacji w zakresie ogrzewania należy się spodziewać minimalizowania negatywnych skutków.

Dla rozwiązań zawartych w studium nie stwierdzono potrzeby przeprowadzania oceny transgranicznego oddziaływania na środowisko ani wskazywania rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

6 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

6.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Wiśniew jest gminą typowo wiejską, składającą się z 27 sołectw. Liczba ludności wynosi około 6 tys. osób. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Kondrackiego gmina Wiśniew położona jest w makroregionie Nizina Południowopodlaska i mezoregionie Wysoczyzna Siedlecka, która leży w strefie moren czołowych zlodowacenia warciańskiego i jego faz recesyjnych.

Rysunek 4 Ogólne zagospodarowanie gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych SWDE

6.2 Rzeźba terenu i geologia

Rzeźba terenu nie jest istotnie zróżnicowana, krajobraz urozmaicają większe powierzchnie dolin oraz niewielkie zagłębienia terenu. Wysokości na obszarze dochodzą do 177 m n.p.m. Występują tu gleby brunatnoziemne i płowe, wykształcone na glinach morenowych i gliniastych piaskach, a zajmowane przez pola uprawne oraz płąty lasu, szczególnie w części wschodniej mezoregionu.

Geomorfologia

Rzeźba obszaru gminy Wiśniew stanowi pozostałość po zaniku lądolodu zlodowacenia Warty oraz okresu postglacjalnego. Powierzchnia terenu kształtuje się na wysokości ok. 147–177 m n.p.m. Najniższej położone są tereny z okolic doliny Muchawki, zaś najwyższe wysokości występują w południowej części gminy. Dominującą formą polodowcową jest wysoczyzna morenowa, urozmaicona dolinami oraz niewielkimi zagłębieniami terenu. Stanowi ona znaczną część obszarów gminy, opadając w północno-zachodniej części w kierunku doliny Muchawki.

Występujące obniżenia terenu stanowią niecki wytopiskowe powstałe po wytopieniu brył martwego lodu. Te niezbyt głębokie obniżenia mają płaskie, niekiedy podmokłe dna położone na wysokości ok. 152–162 m n.p.m. W niektórych rozwinęły się torfowiska. Zagłębienia wytopiskowe występują się w północnej i centralnej

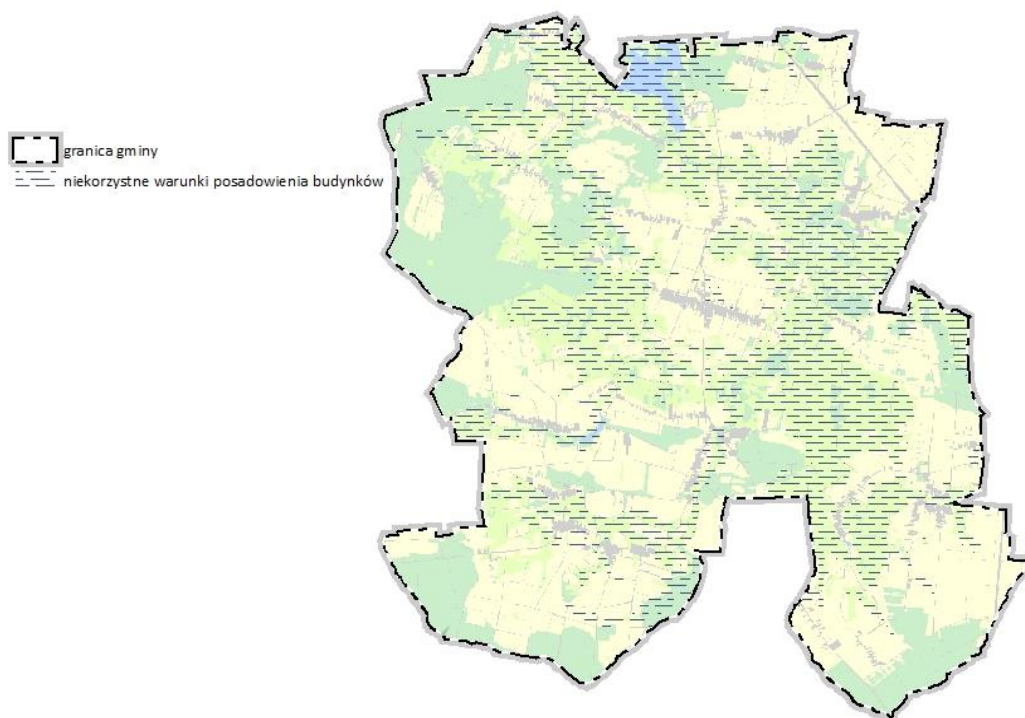
części gminy, tworząc rozległą równinę torfową. Na tych terenach znajduje się dolina rzeczna Muchawki i Myrchy. Rozbudowana sieć różnej wielkości dolin bocznych ma charakter denudacyjny w okolicach Radomyśla i Plut.

Teren urozmaicony jest wzniesieniami moreny czołowej, kemami oraz ozami, a także obszarami wydmy i piasków. Występują również równiny torfowe, które zajmują dno zagłębień wytopiskowych w okolicach Starych Oknin, Wiśniewa i Borków-Paduchy. Torfowiska o mniejszej powierzchni występują również w okolicach doliny Muchawki. Wszystkie występujące torfowiska są typu niskiego.

Geologia

Gmina Wiśniew znajduje się na obszarach zbudowanych z osadów czwartorzędowych należących do zlodowaceń środkowopolskich i podrzędnie północnopolskich. Osady trzeciorzędowe, znajdujące się pod utworami czwartorzędowymi, to głównie margle, piaski i mułki glaukonitowe, mułki ilaste z konglomeratami fosforytów oraz piaski węgliste i węgiel brunatny, a także ropy, mułki i piaski kwarcowe również z domieszką węgla brunatnego. Osady czwartorzędowe zalegają ciągłą pokrywą na zróżnicowanej morfologicznie powierzchni utworów trzeciorzędowych. Powierzchnia ta kształtuje się na wysokości ok. 40-120 m. n.p.m.

Najstarsze zlodowacenie (podlaskie) spowodowało nagromadzenie się materiałów zastoiskowych takich jak ropy, mułki i piaski ilaste powstałe w obniżeniach terenu. Z tego okresu pochodzi również glina zwałowa, która zajmuje znaczną część terenu gminy. Powyżej zalegają utwory plejstoceny takie jak gliny, piaski i żwiry morenowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe. Dużą część gminy pokrywają osady holoceny, na które składają się przede wszystkim piaski i mułki, a także namuły torfiaste oraz torfy. Namuły torfiaste znajdują się w dolinie Muchawki w pobliżu Wólki Wiśniewskiej oraz Kolonii Wiśniew. Torfy zlokalizowane są w okolicach Oknin, gdzie mają najwyższą miąższość (do 4,5 m). Pokłady torfu znajdują się również w dolinach Zbuczynki i Muchawki (miąższość do 2,5 m).

Rysunek 5 Występowanie niekorzystnych warunków posadowienia terenu

źródło: opracowanie własne na podstawie szczegółowych map geologicznych Polski (arkusze 564 i 565)

Podsumowanie

Na obszarze gminy dobre warunki dla posadowienia budynków występują na wysoczyźnie morenowej, zbudowanej z glin, oraz w rejonach występowania piasków i żwirów równin wodnolodowcowych. Złe warunki posadowienia dotyczą głównie położonej centralnie równiny torfowej, gdzie grunty są organiczne i niespoiste a poziom wód gruntowych wysoki.

6.3 Surowce mineralne

Na terenie gminy Wiśniew występuje 13 udokumentowanych złóż kopalin. Wszystkie złoża stanowią kruszywo naturalne drobne lub grube nagromadzone podczas akumulacji czwartorzędowej. Obecnie eksploatowanych jest 6 złóż, głównie w rejonie miejscowości Okniny.

Tabela 1 Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy Wiśniew

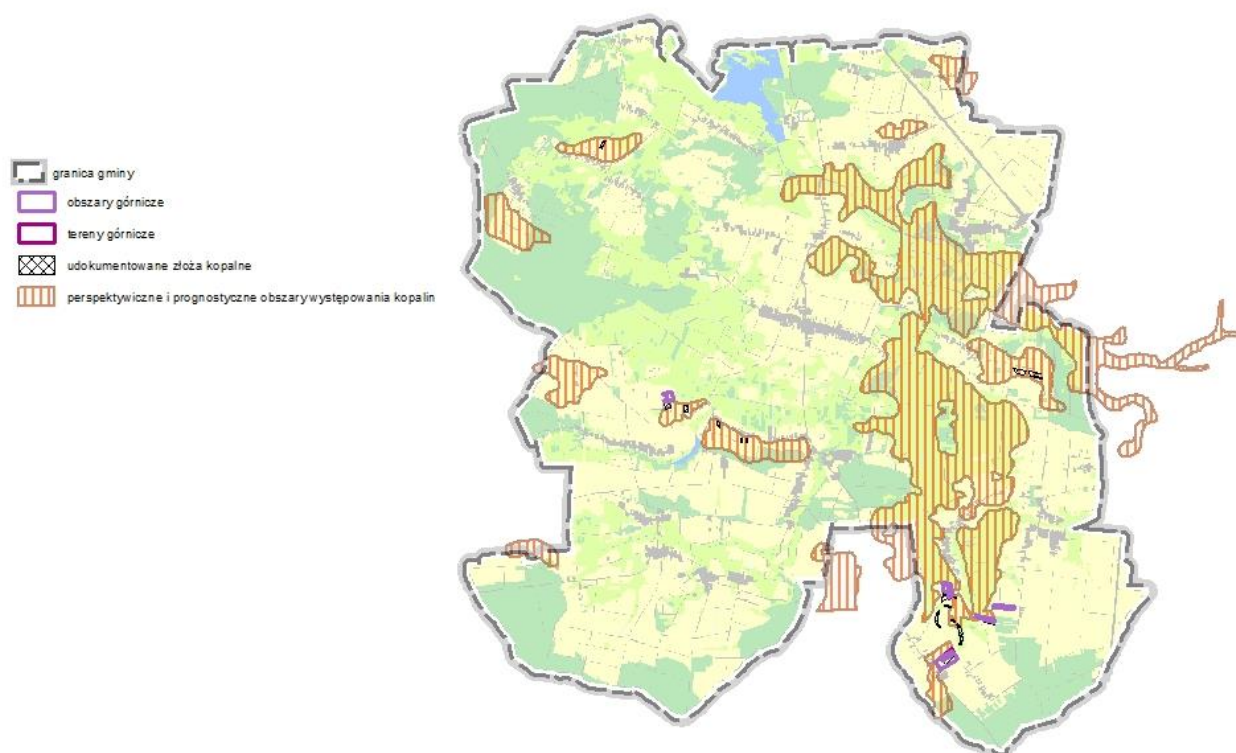
źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, PIG-PIB 2019; System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS – karty informacyjne złóż kopalin, PIG-PIB

L.p.	Złoże	Kopalina	Nr systemowy MIDAS	Powierzchnia	Stan zagospodarowania	Rozpoczęcie	Zakończenie	Obszar i teren górniczy
1.	Kaczory I	Kruszywa naturalne	6780	1,04	Eksploatacja złoża zaniechana	1995-06-02	2015-12-31	
2.	Kaczory II	Kruszywa naturalne	12291	0,5975	Eksploatacja złoża zaniechana	2009-01-01	2012-12-31	
3.	Kaczory-Tworki	Kruszywa naturalne	8421	0,456	Eksploatacja złoża zaniechana	2001-05-08	2013-12-31	
4.	Łupiny	Kruszywa naturalne	9936	3,47	Złoże zagospodarowane	2006-01-02		Łupiny
5.	Okniny	Kruszywa naturalne	6102	4,3686	Złoże rozpoznane szczegółowo			-
6.	Okniny II	Kruszywa naturalne	5553	3,58	Eksploatacja złoża zaniechana	1993-02-01		-
7.	Okniny III	Kruszywa naturalne	6098	0,98	Złoże rozpoznane szczegółowo			-
8.	Okniny Nowe	Kruszywa naturalne	9370	5,87	Złoże zagospodarowane	2000-01-02		Okniny Nowe-A2
9.	Okniny Nowe I	Kruszywa naturalne	9578	1,7635	Złoże eksploatowane okresowo	2004-01-02		Okniny Nowe I
10.	Okniny Nowe II	Kruszywa naturalne	17109	1,93	Złoże zagospodarowane	2014-01-01		Okniny Nowe II
11.	Okniny Stare	Kruszywa naturalne	9577	5,2484	Złoże zagospodarowane	2005-01-02		Okniny Stare Okniny Stare – Pole B
12.	Radomyśl dz. 627 i 628	Kruszywa naturalne	17618	1,99	Złoże zagospodarowane	2016-01-31		Radomyśl dz. 627 i 628
13.	Stok Wiśniewski	Kruszywa naturalne	5554	0,9	Eksploatacja złoża zaniechana	1993-03-01		

Na terenie gminy Wiśniew zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski wyznaczono 14 obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania złóż kopalin: 11 obszarów perspektywicznych dla kruszywa naturalnego drobnego i grubego oraz 3 obszary prognostyczne dla piasku i torfu. Za prognostyczne dla kruszywa naturalnego uznano obszary w miejscowości Helenów, gdzie prognostycznie wydobywany może być piasek. Wyznaczono również obszar prognostyczny dla terenu ciągnącego się wzdłuż środkowo-wschodniej części gminy, gdzie występować mogą pokłady torfu. Jest to rozległy obszar stanowiący znaczną część gminy Wiśniew.

Obszar perspektywiczny występuje niedaleko miejscowości Domanice, obejmując w niewielkim obszarze gminę Wiśniew – te obszary uznano za perspektywiczne dla piasków i żwirów. Kolejne obszary perspektywiczne znajdują się w okolicach Stoku Wiśniewskiego, a także między Stokiem Wiśniewskim i rzeką Myrchą, gdzie prognozowane jest wydobywanie piasków i żwirów. Również obszar z okolic miejscowości Łupiny zakwalifikowany został do tej grupy. Podobna sytuacja ma miejsce w rejonie między Tworkami a Biardami, gdzie wyznaczono niewielki teren w gminie Wiśniew. Kolejne dwa obszary perspektywiczne wyznaczono w rejonie miejscowości Kaczory, gdzie występuje rozległy obszar występowania piasków i żwirów. Pomiędzy miejscowościami Borki i Kosiorki również zlokalizowano obszar perspektywiczny, w którym występują większe ilości piasku. Obszary perspektywiczne wyznaczono także dla obszaru pomiędzy Januszówką a Rówcami oraz w pobliżu Starych Oknin, gdzie prognostycznie występować mogą piaski.

Również na wniosek gminy wyznaczono kilka obszarów perspektywicznych i prognostycznych występowania kopalin w miejscowości Okniny.

Rysunek 6 Występowanie udokumentowanych złóż kopalnych, obszarów prognostycznych i perspektywicznych występowania kopalin na terenie gminy Wiśniew

źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych – MIDAS

Podsumowanie

W gminie występuje 13 udokumentowanych złóż kopalin oraz 14 obszarów perspektywicznych i prognostycznych złóż kopalin. Gmina posiada potencjał na rozwój tej gałęzi gospodarki przy uwzględnieniu przyrodniczych obszarów chronionych oraz rodzaju występujących siedlisk.

6.4 Gleby

Na terenie gminy Wiśniew występują głównie utwory lodowcowe i wodnolodowcowe (głównie piaski) oraz utwory współczesne (mady, torfy, mursze). Pod względem typologicznym gleby gminy są mało zróżnicowane. Są to gleby bielcowe, pseudobielcowe oraz brunatne wylugowane. W dolinach i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: torfowe, murszowo-torfowe oraz murszowo-mineralne. Największe obszary tych gleb występują w centralnej i północno-wschodniej części gminy.

Na terenach płaskich nizinnych przeważają gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków gliniastych lub gliniastych lekkich, zaliczane do kompleksu żyniego słabego i bardzo słabego. Punktowo występują gleby brunatne wyługowane wytworzone na piaskach gliniastych lekkich lub pyłów zwykłych. W obniżeniach terenu i dolinach występują gleby organiczne, charakteryzujące się zwiększoną wilgotnością. Są to głównie gleby torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne, klasyfikowane jako średni i słaby kompleks użytków zielonych. Większość gleb gminy charakteryzuje się średnią i niską zasobnością w składniki pokarmowe. Brak jest gleb chronionych I klasy, powierzchnia gleb klasy III jest bardzo mała. Przeważają gleby V–VI klasy bonitacyjnej.

Podsumowanie

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Z uwagi na słabe klasy gleb należy unikać przeznaczania na cele nierolnicze gleb klas IVa i IVb. Zalesianie terenu jest wskazane na nieużytkach i glebach V i VI (z wyjątkiem łąk), co poprawi wskaźnik lesistości gminy. Nie jest natomiast wskazane na rozległych obszarach gruntów organicznych, ponieważ prowadzić może do osuszania siedliska i zubożenia różnorodności biologicznej. Należy ograniczyć użytkowanie rolne na obszarach występowania torfowisk.

6.5 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Gmina Wiśniew charakteryzuje się występowaniem niewielkich cieków oraz małych zbiorników wodnych w postaci stawów. Gmina położona jest w prawym dorzeczu Bugu. Na jej obszarze swoje źródło ma rzeka Muchawka. Przez gminę przepływa również rzeka Myrcha, której źródło znajduje się w sąsiedniej gminie Domanice oraz Zbuczynka, której źródło zlokalizowane jest w sąsiedniej gminie Zbuczyn, niedaleko miejscowości Karcze.

Muchawka jest lewym dopływem Liwca. Jej długość wynosi ok. 29,7 km, płynie głównie przez teren gminy Wiśniew, jej bieg wyznacza zachodnią granicę miasta Siedlce. Na Muchawce w Siedlcach wybudowany jest zalew, wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Źródło rzeki wypływa ze wsi Gostchorz. W okolicach wsi Borki-Paduchy przyjmuje swój prawy dopływ Zbuczynkę. Źródło Zbuczynki zlokalizowane jest w okolicach wsi Karcze. Rzeka ma długość ok. 24 km, przepływa przez obszar obniżenia powypiskowego pomiędzy wsiami Borki-Sołdy, Borki-Paduchy i Ciosny, następnie wpada do Muchawki. Niewielka rzeka Myrcha, która swoje źródło ma w gminie Domanice, przepływa przez zachodnią część gminy Wiśniew. W północnej części gminy wpływa do Muchawki jako jej lewy dopływ.

Na obszarze gminy wszystkie rzeki mają również drobne, bezimienne dopływy, a także niewielkie oczka śródbagienne oraz okresowo wypełniające się wodą (głównie po roztopach i ulewnych deszczach) zagłębienia bezodpływowe, polodowcowe.

Dominującą formą występowania wód stojących na terenie gminy są stawy. Zlokalizowane są one na terenie wsi: Mościbrody, Łupiny oraz Stok Wiśniewski. Znaczne powierzchnie stawów są zakrzaczone i zdewastowane – wymagają rekultywacji. Stawy pełnią w gminie funkcje gospodarczą, jako stawy rybne. Inne antropogeniczne zbiorniki wód stojących na terenie gminy to: wyrobiska potorfowe, zbiorniki przeciwpożarowe i rowy melioracyjne.

Na terenie gminy występują dwie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych, których ogólny stan ekologiczny określa się jako umiarkowany lub poniżej dobrego.

Tabela 2 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG – GZWP 2017.05.01

nazwa i kod jcwp ¹	stan chemiczny	stan/potencjał ekologiczny		stan jcwp
Muchawka od źródeł do Myrchy RW200024266829	dobry	poniżej dobrego	poziomu	zły stan wód
Muchawka od Myrchy do ujścia RW2000232668289	dobry	umiarkowany		zły stan wód

Wody podziemne

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji), intensywnie zasilane przez infiltrujące opady atmosferyczne;
- wody wglębne, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia;
- wody głębinowe, czyli wody izolowane od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

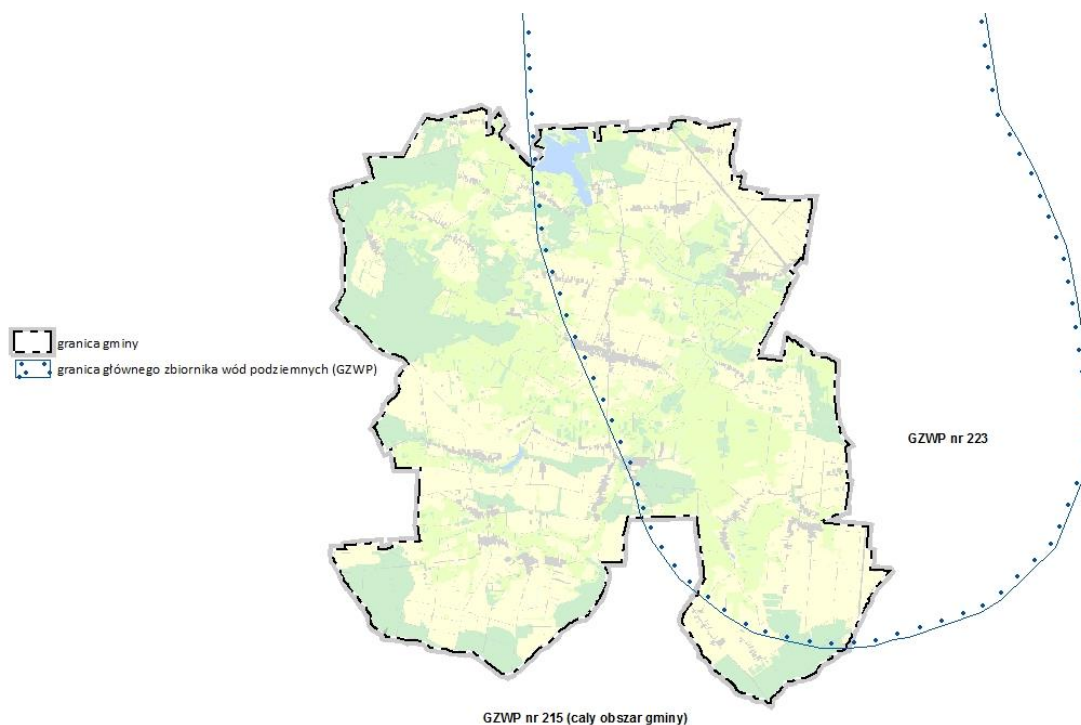
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę. Na terenie gminy wydzielono 2 GZWP.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę. Na terenie gminy wydzielono 2 GZWP.

Wody podziemne GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych.

¹ jednolita część wód powierzchniowych

Rysunek 7 Główne zbiorniki wód podziemnych i ich strefy ochronne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG i dokumentacji hydrogeologicznych GZWP 215 i 223

Tabela 3 Wykaz głównych zbiorników wód podziemnych w granicach gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

nr	nazwa	powierzchnia km ² (całość GZWP)	stan dokumentacji	stratygrafia	typ ośrodka
215	Subniecka warszawska	51000	nieudokumentowany	trzeciorzęd	porowy
223	Dolina kopalna górny Liwiec	491	udokumentowany 1996	czwartorzęd	porowy

Cała gmina znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to bardzo duży zbiornik o powierzchni porównywalnej do województwa mazowieckiego. Nie został on udokumentowany, w związku z czym nie zdiagnozowano potrzeb ochrony jego zasobów.

Wschodnia część gminy Wiśniew znajduje się w zasięgu GZWP nr 223 – Dolina kopalna górny Liwiec, który posiada dokumentację hydrogeologiczną z 1996 r. Dla zbiornika nie wskazano potrzeby wyznaczania obszarów ochronnych.

Teren gminy znajduje się również w zasięgu JCWd Środkowej Wisły (PLGW200055) – pod względem chemicznym stan jakościowy i ilościowy tych wód został określony jako dobry.

Główne poziomy użytkowe

Na obszarze gminy znajdują się poziomy wodonośne zarówno w piętrze trzecio-, jak i czwartorzędowym. Na obszarze gminy brak jest studni ujmujących wody z poziomu trzeciorzędu, ponadto charakteryzują się one na tym obszarze zwiększoną zawartością związków żelaza i manganu i wymagają uzdatnienia przed przeznaczeniem do celów pitnych.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla gminy Wiśniew jest pierwszy poziom wodonośny pochodzący z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Występuje na głębokości 0–1,0 m w obszarach obniżenia terenu (m.in. doliny cieków wodnych, obniżenia wytopiskowe), gdzie wahania zwierciadła zależne są

od poziomu wód w rzekach oraz od intensywności zasilania wodami opadowymi i roztopowymi. Na obszarach wysoczyzny morenowej poziom wodonośny jest obecny poniżej 2 m ppt. Również jest tu zasilany przez wody opadowe i roztopowe. Na większości terenu gminy poziom wodonośny nie jest oddzielony od powierzchni utworami nieprzepuszczalnymi, szczególnie w zagłębieniach terenu, dolinach rzecznych. W związku z powyższym wody te są narażone na zanieczyszczenia chemiczne oraz bakteriologiczne.

Zagrożenie dla wód podziemnych

Zagrożenia dla wód podziemnych wiązać się mogą w możliwością przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych do warstwy wodonośnej. Ponadto na jakość wody negatywnie wpływać może również jakość powietrza, poprzez przenikanie zanieczyszczeń atmosferycznych do wód. Z kolei działalność antropogeniczna wywiera wpływ na obieg wody, co powodować może zmiany zarówno w jakości wody jak i zasobach wody.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń zagrażających jakości wód podziemnych na terenie gminy mogą być:

- zrzuty ścieków pochodzenia rolniczego i bytowo-gospodarczego w warunkach niedostatecznego rozwoju infrastruktury służącej do zagospodarowania gnojowicy oraz oczyszczania ścieków,
- rolnicze wykorzystywanie ścieków w sposób nie zawsze zgodny z zasadami ochrony środowiska,
- nawozy i środki ochrony roślin stosowane w rolnictwie w nadmiernych ilościach.

Poziom wód gruntowych

Poziom wód gruntowych jest istotny z punktu widzenia możliwości posadowienia budynków. Na terenie gminy Wiśniew występują wyznaczone obszary zalegania wód gruntowych płycej niż 1 m p.p.t. – są to przede wszystkim doliny rzek i cieków, tereny podmokłe i zabagnione. W okresie wysokich stanów wód powierzchniowych lub okresach roztopów wiosennych grunty te pokrywa woda lub poziom wód gruntowych znacznie się podnosi. Na wyznaczonych terenach warunki dla budownictwa są zdecydowanie utrudnione.

Obszary zostały wyznaczone w skali sporządzanej ekofizjografii – 1:10 000 i mają charakter poglądowy. Dla ustalenia szczegółowych warunków gruntowo-wodnych należy przeprowadzić precyzyjne badania.

Ograniczenia i wskazania dla zagospodarowania przestrzennego wynikające z ochrony wód powierzchniowych:

Ochrona wód podziemnych polega przede wszystkim na zapobieganiu przedostawania się zanieczyszczeń do wód podziemnych poziomów użytkowych. Należy szczególną kontrolą objąć:

- oczyszczalnie ścieków i gospodarkę wodno-ściekową;
- gospodarkę rolną – użytkowanie nawozów, środków ochrony roślin, stosowanie gnojowicy jako nawozu.

Powyższe działania należy przede wszystkim skoncentrować:

- w strefach wysokiego zagrożenia wód podziemnych – tereny położone w zagłębieniach, obniżeniach doliny Wiśniew.

6.6 Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne regionu

Gmina Wiśniew znajduje się w obszarze o przeważającym wpływie klimatu kontynentalnego, który charakteryzują wysokie amplitudy temperatury powietrza, dość późna i krótka wiosna, długie lato, długa i chłodna zima z trwałą pokrywą śnieżną oraz większymi niż średnie w Polsce opadami atmosferycznymi. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach 560–620 mm. Długość zimy wynosi około 97 dni, dni z przymrozkami jest około 188, czas zalegania pokrywy śniegowej to około 40–45 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 6,9°C do 7,1°C. Długość okresu wegetacyjnego to od 210 do 220 dni w roku. Najniższa temperatura występuje w grudniu lub styczniu i jest to średnio – 4,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą od 17,6°C do 18,0°C. Lato trwa około 98 dni. Średnia roczna prędkość

wiatru wnosi 3,0 m/s i ma on przeważający kierunek zachodni, latem wzrasta udział wiatrów północno-zachodnich, a zimą południowo-zachodnich.

Warunki klimatu lokalnego

Z punktu widzenia planowania przestrzennego w analizie uwarunkowań istotniejszy jest klimat lokalny, tzw. topoklimat. Jest on zależny przede wszystkim od ukształtowania terenu, a także jego pokrycia (rodzaj szaty roślinnej, wody powierzchniowe lub rodzaj zagospodarowania). Na terenie gminy można zaobserwować topoklimat charakterystyczny dla:

- Form wklęsłych

Warunki radiacyjno-termiczne form wklęsłych są niekorzystne. Doliny i wszelkiego rodzaju zagłębienia są podatne na spływ wychłodzonego powietrza i tworzenie się zastoisk, jak i wystąpienia inwersji termicznych. Są to tereny niekorzystne dla lokalizacji zakładów przemysłowych, emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń do atmosfery. Możliwość wykorzystania rolniczego jest również ograniczona ze względu na występowanie przymrozków radiacyjnych, zwłaszcza w czasie pogodnych, bezwietrznych nocy jesienią i wiosną; są to tereny niewłaściwe pod uprawę roślin mało odpornych na spadki temperatury powietrza poniżej zera.

- Form płaskich lub o mało zróżnicowanej rzeźbie (poza dnami dolin)

Na obszarach o glebach nieporowatych, dobrze uwilgotnionych (iły, gliny) wymiana ciepła drogą przewodnictwa jest najlepsza i wtedy istnieje mały stopień niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków. W czasie pogodnych nocy mogą również tworzyć się przyziemne, o małej miąższości, inwersje temperatury powietrza. Teren o glebach średnio zwartych (gliny piaszczyste, mułki) charakteryzuje się przeciętnymi wartościami wymiany ciepła drogą przewodzenia i pojawiająca się na nim możliwość wystąpienia inwersji termicznych i przymrozków już jest większa. Na obszarach z glebami suchymi i porowatymi (piaski, przesuszone torfy) wymiana ciepła drogą przewodnictwa jest mała. Takie tereny charakteryzują się dużym stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków o lokalnym zasięgu oraz dużymi możliwościami wystąpienia inwersji temperatury powietrza.

- Obszarów zadrzewionych

Charakteryzują się małymi wartościami wypromieniowania ciepła z podłoża ze względu na jego osłonięcie przez okapy drzew. Tereny te, to na ogół obszary roślinności leśnej, która odznacza się specyficznymi wartościami klimatycznymi. Las wiosną i jesienią zmniejsza częstotliwość przymrozków. Wpływa również na wzrost wilgotności powietrza w warstwie przygruntowej. Niższa temperatura w lesie i mniejsza prędkość wiatru powodują, że parowanie wody jest w nim mniejsze niż na otwartym polu. Zwarty kompleks leśny modyfikuje prędkość i kierunki wiatru. Hamuje on w swym wnętrzu poziomy ruch powietrza, wzmacnia zaś ponad koronami drzew. Rozróżniamy:

- powierzchnie leśne o przeciętnych wartościach wypromieniowania ciepła z podłoża i przeciętnych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego. Są to niezbyt zwarte lasy na terenach suchych, często piaszczystych;
- powierzchnie leśne o małych wartościach wypromieniowania ciepła z podłoża i przeciętnych wartościach całkowitego promieniowania słonecznego. Są to niezbyt zwarte lasy na terenach wilgotnych, często podmokłych.

6.7 Fauna i szata roślinna

Gmina Wiśniew ma charakter typowo rolniczy, dlatego też udział gatunków szczególnie cennych przyrodniczo jest niewielki. Głównym siedliskiem występowania roślin i zwierząt są pola uprawne, gdzie występują typowe gatunki polne dla półotwartego krajobrazu rolniczego. Cechą charakterystyczną tego środowiska jest silne rozdrobnienie pól oraz bardzo duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub kęp drzew i krzewów na miedzach, dróg dojazdowych do pól i łąk, często ze szpalerami drzew, rozproszona zabudowa wiejska. Wśród zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych dominują łąki owsicowe, ostrożeńkowe i zbiorowiska ziołoroślne złożone z wysokich roślin dwuliściennych. Dominującymi przedstawicielami fauny na terenie gminy są np. zając szarak, lis, mysz polna.

Istotne przyrodniczo są tereny dolin rzecznych, gdzie występują zbiorowiska wodne, szuwarowe i torfowe. Na terenie gminy Wiśniew są to dolina Muchawki oraz teren przylegający do rzek Myrchy i Zbuczynki. Niemal na całym obszarze łąk w dolinie Muchawki występują lokalnie łożowiska, najczęściej w formie niewielkich kęp i na obrzeżach olsów. Zbiorowiska wodne i szuwarowe najliczniej występują na stawach w Mościbrodach oraz (w znacznie mniejszym zakresie) na niewielkich stawach w Łupinach. Ze zbiorowisk leśnych w dolinach i obniżeniach terenu najczęściej występują – chociaż nielicznie i w małych płatach – olsy i łęgi olszowo-jesionowe. Oprócz gatunków licznych w takich środowiskach, jak skowronek polny, pliszka żółta, pokląskwa, świergotek łąkowy, czajka, występują gatunki rzadkie: bekas kszyszek, rycyk, cyranka, derkacz, przepiórka i inne. Ze względu na dużą powierzchnię łąki są często wykorzystywane jako miejsce żerowania przez bociany białe i czarne oraz przez ptaki drapieżne gnieźdzące się w pobliskich dużych kompleksach leśnych.

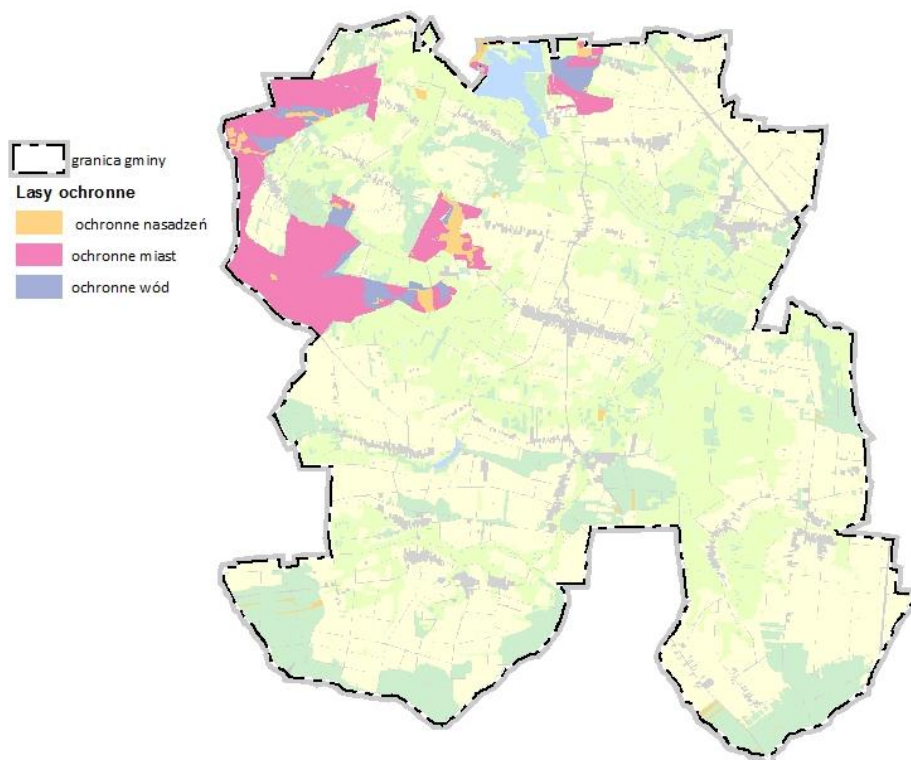
Wzbogacającym różnorodność biologiczną siedliskiem są również zbiorniki wodne zlokalizowane w gminie Wiśniew. Są to stawy rybne, gdzie spotkać można rzadkie gatunki ptaków wodnych i szuwarowych, w tym tak rzadkich jak zielonka, bąk, płaskonos, sieweczka rzeczna, płaskonos, podróżniczek, brzęczka, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby. Z ptaków liczniej występujących gniazdują tu kaczki (krzyżówka, cyranka, czernica, głowienka), a także błotniak stawowy, wodnik, kokoszka wodna, łyska i inne. Z naturalnych zbiorników wód stojących spotykane są niewielkie oczka wodne powstałe w naturalnych zagłębieniach terenu, będące najczęściej pozostałościami dawnych jezior bezodpływowych. Znajdujące się w centralnej części gminy torfy również stanowią wartościowe siedlisko przyrodnicze dla ptactwa, jak również roślin szuwarowych i turzycowych.

Lesistość gminy Wiśniew wynosi ok. 21,3%. Lasy zajmują niewielkie powierzchnie, głównie na obrzeżach gminy. Większe zbiorowiska leśne znajdują się w północno-zachodniej części gminy – uroczysko Stok Wiśniewski. Las ten posiada nieregularny kształt, bardzo rozbudowaną linię brzegową i liczne wewnętrzne polany. Kompleks ten niemal w całości położony jest w granicach gminy Wiśniew. Są to głównie olsy i łęgi olszowo-jesionowe, zlokalizowane w dolinach rzecznych. Większe powierzchniowo płaty lasów (150–200 ha) stanowią element kompleksów leśnych rozciągających się poza granice gminy, objętych ochroną przyrodniczą. Najczęściej są to bory świeże, świeże mieszane oraz bory suche, z dominującym udziałem sosny. Domieszkę stanowią m.in. jodła, dąb, brzoza, modrzew, lipa, w podszycie spotyka się czeremchę i jałowiec. Na pozostałym obszarze rozdrobnienie powierzchni leśnej jest znaczne. Mniejsze powierzchniowo lasy i zadrzewienia występują na całym obszarze gminy, jako jeden z podstawowych elementów krajobrazu.

Lasy ochronne

Na terenie gminy Wiśniew występują lasy Skarbu Państwa, w których skład wchodzi lasy ochronne, położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miasta Siedlce, liczącego ponad 50 tys. mieszkańców. Ich powierzchnia wynosi ok. 893 ha. W gminie pełnią one różne funkcje. Najmniejsza powierzchnia lasów pełni funkcje wodochronne, natomiast większą powierzchnię zajmują lasy ochronne miast i wokół miast.

Pozostałe to lasy gospodarcze państwowe i prywatne, których podstawowym celem jest produkcja surowca drzewnego.

Rysunek 8 Lasy w gminie Wiśniew – Lasy ochronne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Siedlce

Parki

Na terenie gminy Wiśniew znajdują się dwa parki dworskie powstałe w XIX w. znajdujące się w Mościbrodach (folwark murowany) oraz Łupinach (typowa zabudowa ziemiańska). Wokół zabudowań zlokalizowane są drzewostany liściaste i iglaste o charakterze krajobrazowym.

6.8 Powiązania ekologiczne

Korytarze ekologiczne są to struktury zadrzewień, skupisk roślinności, czy też całych siedlisk roślinnych i wodnych umożliwiających zwierzętom schronienie, jak również stanowiących swoisty szlak migracyjny dla zwierząt, roślin i grzybów pomiędzy siedliskami. W zależności od wielkości i długości, można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych. W gminie Wiśniew występują obszary powierzchni naturalnych takich jak lasy, doliny cieków wodnych, a także obszary słabo przekształconych ekosystemów tj. pola uprawne z zielenią śródpolną i łąki, dlatego znaczny jej obszar będą stanowić korytarze ekologiczne.

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

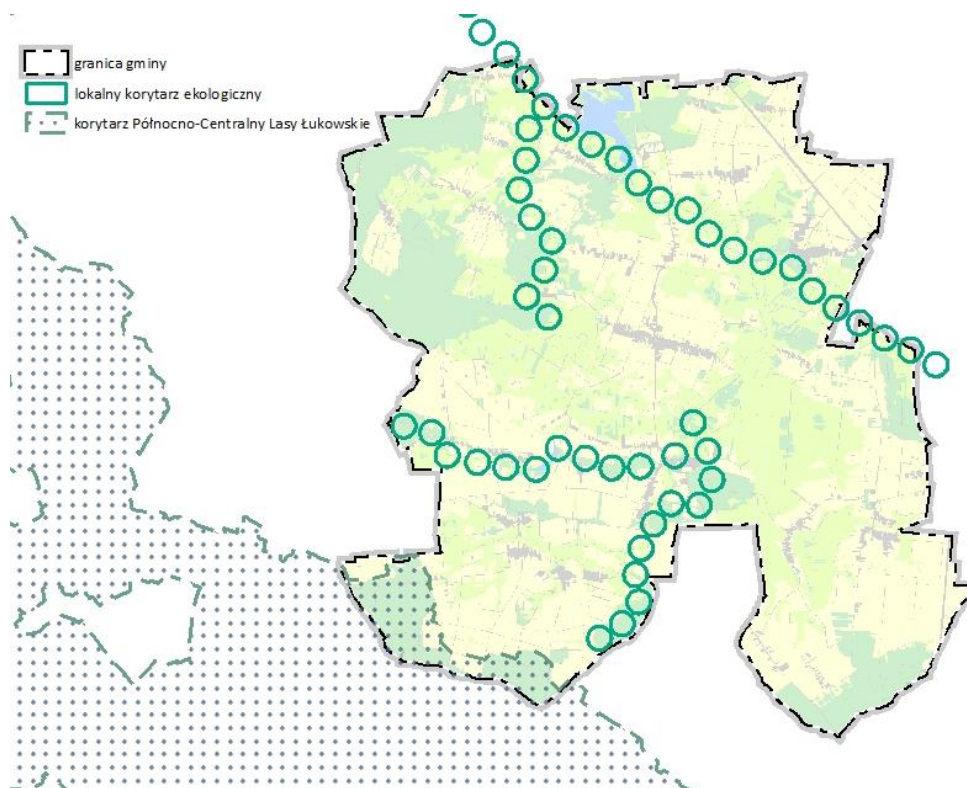
Aktualną koncepcją wyznaczającą korytarze krajowe i międzynarodowe jest europejska sieć Natura 2000, opracowana w Polsce w 2005 r. z Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska. Zgodnie z koncepcją południowy obszar gminy Wiśniew został wskazany jako Korytarz Północno-Centralny (KPnC) Lasy Łukowskie. Jest to część korytarza Północno – Centralnego łączącego Puszczę Białowieską na wschodzie (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami);

Korytarze o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy znajdują się tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych. Są to przede wszystkim doliny rzeczne.

Dolina rzeki Muchawki jest jednym z lepiej zachowanych ciągów hydrologicznych tego obszaru. Północna część rzeki na terenie gminy znajduje się pod ochroną przyrodniczą – Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Natomiast źródło rzeki Muchawka znajduje się w południowo-zachodniej części gminy, w stosunkowo niedalekiej okolicy kolejnego obszaru chronionego – Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Rzeka Zbuczynki, wpadająca do Muchawki, również stanowi cenny szlak migracyjny, ze względu na towarzyszące ciekowi wodnemu okoliczne skupiska lasów. Dolina niewielkiego cieku wodnego – Myrcha, ale także większe powierzchnie zwartych lasów, a także szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie również zapewniają możliwość migracji.

Wskazane korytarze ekologiczne wyznaczone zostały orientacyjnie. Cały obszar gminy Wiśniew, ze względu na dominującą funkcję rolniczą, a także występowanie mozaiki siedlisk i braku znaczących barier fizycznych dla migracji zwierząt, charakteryzuje się możliwością swobodnego przemieszczania się zwierząt.

Rysunek 9 System połączeń ekologicznych w gminie Wiśniew

źródło: opracowanie własne na podstawie sieci korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego

6.9 Zasoby krajobrazowe

Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

Teren gminy Wiśniew w aspekcie krajobrazowym jest dość jednolity – przeważa krajobraz rolniczy charakteryzujący się występowaniem otwartych przestrzeni w postaci pól i łąk. Pośród agrocenoz występują rozproszone niewielkie kępy drzew i krzewów, które stanowią urozmaicenie krajobrazowe tego obszaru.

Cennym zasobem krajobrazowym są obszary objęte ochroną przyrodniczą i krajobrazową (omówione w rozdziale poniżej), głównie siedliska leśne wraz z podmokłymi terenami i dolinami niewielkich rzek stanowiącymi wartościowy zasób krajobrazowy.

Urozmaicenie krajobrazowe stanowią także tradycyjne zabudowania wiejskie oraz zespoły dworskie wraz ze starym drzewostanem parkowym.

6.10 Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

W granicach gminy Wiśniew znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- 2 obszary chronionego krajobrazu – Łukowski (część południowa) i Siedlecko-Węgrowski (część północna),
- 2 obszary sieci Natura 2000 – PLB060010 Lasy Łukowskie (część południowa), PLH140028 Gołobórz (część północna),
- 3 pomniki przyrody.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Łukowskie PLB060010

Obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Łukowskie stanowi marginalny fragment obszaru zachodzący na południowe granice gminy Wiśniew i zajmuje zaledwie ok. 4,3 ha powierzchni. Na terenie gminy nie znajdują się cenne siedliska, które podlegają ochronie. Dla obszaru nie ustanowiono planu zadań ochronnych, w związku z czym obowiązują przepisy ogólne ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie art. 33 na tym obszarze zabrania się, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Gołobórz PLH140028

Specjalny obszar ochrony siedlisk Gołobórz znajduje się w północnej części gminy i zajmuje powierzchnię ok. 15 ha. Obszar ten znajduje się na terenie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, natomiast w jego granicach znajduje się rezerwat Gołobórz (położony poza granicami administracyjnymi gminy).

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 marca 2016 r (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r., poz. 2532). w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gołobórz PLH140028. W niedalekiej odległości od granicy gminy znajdują się siedliska leśne grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Juniperus communis*) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach. Głównymi działaniami ochronnymi dla tego siedliska jest eliminacja gatunków obcych. Zadania ochronne dotyczą przede wszystkim realizacji prawidłowej gospodarki leśnej, monitoringu i kontroli. Podmiotem odpowiedzialnym za wykonanie działań ochronnych jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie umowy z właścicielem lub posiadaczem obszaru lub też przy porozumieniu z Nadleśnictwem Siedlce.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu znajduje się na południu obejmuje południową część gminy Wiśniew, gdzie zajmuje zaledwie niewielką część całej swojej powierzchni – w granicach gminy znajduje się ok. 678 ha powierzchni chronionego obszaru.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony został w 1986 r. Obowiązującym aktem prawnym określającym granice i zasady dla tego obszaru jest Rozporządzenie Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2005r., Nr 91, poz. 2448), zmienione Uchwałą Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r zmieniającą niektóre rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego dotyczące obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2013 r., poz. 2486).

Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu

oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, rybacką i łowiecką;

- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.); (nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; (nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nieprzekraczającej 2ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nieprzekraczającym 20 000m³, a działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.);
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; (nie dotyczy obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar ten znajduje się w północno-zachodniej części gminy i zajmuje ok. 3343 ha powierzchni. Na terenie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu znajduje się rezerwat przyrody Gołobórz, który ciągnie się wzdłuż północnej granicy gminy.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony został w 1986 r. Obowiązującym aktem prawnym określającym jego granice i zasady dla tego obszaru jest uchwała Nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2018 r., Nr 137, poz. 9054).

Na terenie obszaru zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, 1566 i 1999 oraz z 2018 r. poz. 810, 1089 i 1479); (nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym).
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; (nie dotyczy: 1) tworzących zadrzewienia śródpolne krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25m², drzew których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm – których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego, 2) drzew, które obumarły lub nie roją szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia, 3) zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin).
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; (nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nieprzekraczającej 2 ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nieprzekraczającym 20 000 m³, jeżeli działalność

będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 2126 oraz z 2018 r. poz. 650 i 723)).

- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; (nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż).
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m (zgodnie z załącznikami nr 2 i 4 do uchwały) od:
 - a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566 i 2180 oraz z 2018 r. poz. 650, 710 i 1479)

- z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; (nie dotyczy: 1) stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych w załącznikach nr 3 i 4 do uchwały, 2) obiektów służących turystyce wodnej).

Pomniki przyrody

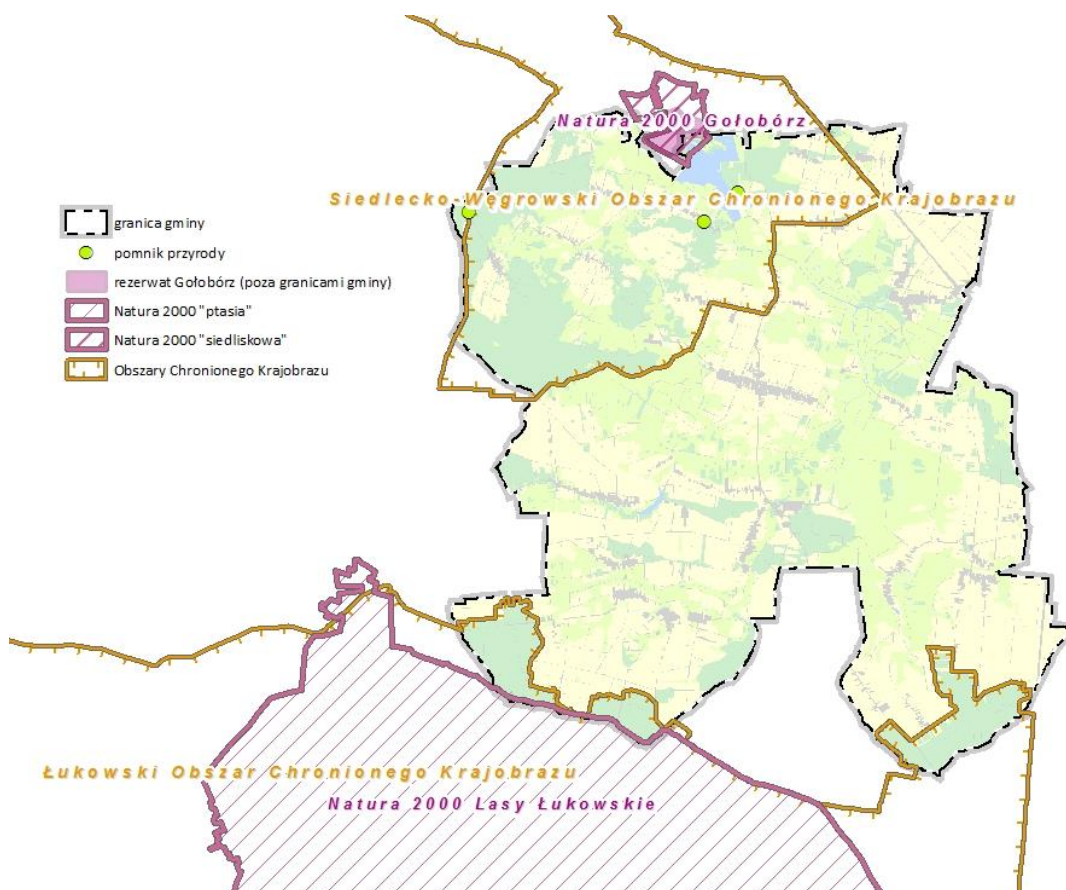
Na terenie gminy Wiśniew znajdują się 3 pomniki przyrody – są to drzewa.

Tabela 4 Rejestr pomników przyrody w gminie Wiśniew

źródło: CRFOP

L.p.	nr rejestru	opis	rodzaj	data utworzenia	akt utworzenia i akty normalizujące	lokalizacja
1	1426112-001	jesion wyniosły	drzewo	2009-04-02	Rozp. Nr 10 Woj. Maz. z dn. 2.03.2009 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 36, poz. 864)	Mościbrody, teren prywatny, zachodnia część parku
2	1426112-002	lipa drobnolistna	drzewo	2009-04-02	j.w.	Wólka Wiśniewska, teren prywatny, obok zabudowań
3	1426112-003	dąb szypułkowy	drzewo	2009-04-02	j.w.	Lipniak, Nadleśnictwo Siedlce, leśnictwo Stok Wiśniewski, oddz. 164 f

W myśl ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody art. 45 w stosunku do pomników przyrody wprowadza się m.in. zakazy niszczenia lub uszkodzania obiektu, uszkodzania systemu korzeniowego, a także zmiany stosunków wodnych.

Rysunek 10 Obszary i obiekty chronione
 źródło: opracowanie własne na podstawie RDOŚ Warszawa

7 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność regeneracji

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenia powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

7.1 Stan środowiska

Jakość powietrza

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowisk. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 4 strefy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 roku w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. Gmina Wiśniew została zaliczona do strefy mazowieckiej.

Na stan powietrza na terenie gminy Wiśniew znaczny wpływ mają indywidualne gospodarstwa domowe, będące źródłem tzw. niskiej emisji. Gmina jest częściowo zgazyfikowana, nie posiada jednak scentralizowanej sieci ciepłowniczej. Brak jest przemysłowych emitatorów zanieczyszczeń. Również ruch komunikacyjny na obszarze gminy stanowi źródło związków szkodliwych dla ludzi i środowiska. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 63 relacji Łuków – Siedlce, którą przejeżdża dziennie ok. 7 tys. Pojazdów (GDDKiA 2015). Stan drogi określony jest jako średni, ze względu na częściowy brak infrastruktury dla pieszych i rowerzystów, a także słaby stan nawierzchni. Wzdłuż północno-wschodniej granicy gminy przebiega trasa

intensywnie użytkowanej obwodnicy Siedlec – droga krajowa nr 2 relacji Świecko – Terespol. Gmina posiada również nieliczne rozgałęzione drogi powiatowe i lokalne. Drogi prowadzące z większych miast, takich jak Siedlce mogą stanowić źródło napływu zanieczyszczeń wpływających na jakość powietrza w gminie Wiśniew. Ze względu na rolniczy charakter gminy, jednorodzinną zabudowę i brak przemysłu, stan powietrza na obszarze można określić jako dobry.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2017 rok (Tabela 5), wykonał klasyfikację jakości powietrza w poszczególnych strefach według poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Gmina Wiśniew znajduje się w zasięgu strefy mazowieckiej. Poziom wielkości większości zanieczyszczeń zaliczany jest do klasy strefy A, dla której stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Stężenia zanieczyszczeń zostały przekroczone dla następujących zanieczyszczeń: pyły PM10, PM2,5 oraz benzo(a)piren – klasa C. Związane jest to głównie z niską emisją występującą na terenie gminy.

Tabela 5 Wyniki klasyfikacji strefy mazowieckiej ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin w zakresie następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, benzen, benzo(a)piren, arsen, kadm, nikiel, ołów, ozon
źródło: WIOŚ 2018

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	NO ₂ ²	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2, 5	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	C	C	C	A	A	A	A	A
ze względu na ochronę roślin	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A

Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Badania prowadzone przez WIOŚ Warszawa mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Oceny wód dokonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2019, poz. 2149).

Monitoring jakości wód płynących w ostatnich latach prowadzony dla rzeki Muchawka obejmuje głównie odcinki tych wód na terenie gminy Wiśniew. Stan rzek, mierzony w punktach pomiarowych, określa się jako zły.

² dla roślin NO_x

Tabela 6 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu rzek w latach 2011–2016
 źródło: WIOŚ, 2014

nazwa i kod jcw ³	klasa elementów biol.	klasa elementów hydromorf.	klasa elementów fiz.-chem.	stan/potencjał ekologiczny	stan jcw
Muchawka od źródeł do Myrchy (punkt pomiarowy w gm. Wiśniew)	III (umiarkowany)	II (potencjał dobry)	poniżej poziomu dobrego	umiarkowany stan ekologiczny	zły stan wód
PLRW2000232668289					

Na terenie gminy występują dwie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych, których ogólny stan ekologiczny określa się jako umiarkowany lub poniżej dobrego.

Tabela 7 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG – GZWP 2017.05.01

nazwa i kod jcwp ⁴	stan chemiczny	stan/potencjał ekologiczny	stan jcwp
Muchawka od źródeł do Myrchy RW200024266829	dobry	poniżej dobrego	poziomu zły stan wód
Muchawka od Myrchy do ujścia RW2000232668289	dobry	umiarkowany	zły stan wód

Jakość wód podziemnych

Jednostką wyznaczoną do przeprowadzania oceny ilościowego i jakościowego stanu wód podziemnych jest jednolita część wód podziemnych (JCWPd). Jednolita część wód podziemnych oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Wydzielana jest jako zbiorowisko wód podziemnych, występujących w warstwie lub warstwach wodonośnych, stanowiących lub mogących stanowić źródło wody do spożycia znaczące w zaopatrzeniu ludności lub istotne dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego.

Gmina Wiśniew znajduje się w zasięgu JCWPd Środkowej Wisły. Stan jednostki hydrogeologicznej określony jest jako dobry pod względem ilościowym oraz dobry pod względem jakościowym.

Tabela 8 Charakterystyka JCWPd (źródło: Program wodno-środowiskowy kraju)

JCWPd	ocena stanu		ocena ryzyka
	ilościowego	chemicznego	
55	dobry	dobry	niezagrożony

³ jednolita część wód

⁴ jednolita część wód powierzchniowych

Przekształcenia powierzchni ziemi

W gminie Wiśniew prowadzona jest aktualnie eksploatacja 6 złóż. Odkrywkowy system wydobywania powoduje trwałe przekształcenia terenu i szereg zmian w środowisku naturalnym tj.: powstanie wyrobisk, hałd, odpadów przerobczych i złożowych, czasami osuszanie gruntów lub zanieczyszczenie wód. Należy jednak podkreślić, że wyrobiska złóż zajmują stosunkowo niewielki obszar gminy, dlatego też skutki eksploatacji są relatywnie nieduże dla środowiska i krajobrazu.

Innymi przekształceniami terenu są niewielkie zwykłe deniwelacje działek, podcięcia zboczy przy drogach itp.

7.2 Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności

Gmina Wiśniew, mimo przekształceń środowiska przyrodniczego związanych z rolnictwem, urbanizacją oraz budową infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, posiada tereny szczególnie cenne przyrodniczo, występujące przede wszystkim w północnej i południowej części gminy. Część centralna, ze względu na rolnicze wykorzystanie, została intensywniej zainwestowana a w krajobrazie jednym z dominujących elementów są tereny otwarte.

Szczególnie cennymi obszarami są doliny rzeczne Muchawki i Myrchy, a także zwarte kompleksy leśne występujące głównie na północy i południu gminy. Doliny rzek są mało zabudowane z uwagi na niekorzystne warunki podłoża i płytko zalegające wody gruntowe.

8 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Wieloletnie prace nad poprawą jakości środowiska od lat przynoszą efekty i można spodziewać się dalszych postępów, szczególnie w zakresie:

- rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej;
- ograniczenia działalności przedmiotów gospodarczych nie spełniających obowiązkowych standardów jakości środowiska.

Na podstawie aktualnego studium i powstających w zgodności z nim miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, będzie następował rozwój przestrzenny gminy, w tym zabudowa terenów zgodnie z określonymi funkcjami. W przypadku powstania nowej zabudowy na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną przewiduje się powstawanie nowych źródeł punktowych potencjalnego zanieczyszczenia środowiska wodnego, w przypadku zastosowania nieszczelnych szamb na ścieki komunalne.

Dotychczasowe rolnicze i ekstensywne użytkowanie terenów na części obszarów gminy Wiśniew stwarza potencjalne możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej lub zabudowy związanej z działalnością produkcyjną, składową, magazynową i usługową. Wskazuje się na dalsze postępowanie sukcesji roślinnej na terenach nieużytkowanych obecnie rolniczo.

9 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

9.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ani inne obszary narażone na niebezpieczeństwo występowania powodzi.

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Głównym źródłem hałasu w gminie jest komunikacja drogowa. Największe zagrożenie pod względem hałasu stanowi droga krajowa nr 63, relacji Łuków – Siedlce, która przebiega przez środek gminy i przejeżdża nią ponad 7 tys. pojazdów dziennie (GDDKiA 2015). Powoduje to przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu. Miejscowościami narażonymi są przede wszystkim Biardy, Gostchorz, Wiśniew oraz Wiśniew-Kolonia. Na wschodzie gminy Wiśniew biegnie również linia kolejowa łącząca Siedlce z miejscowością Łuków. Również ten rodzaj komunikacji powodować może zwiększony hałas, który występuje jednak znacznie rzadziej niż w przypadku ruchliwej drogi.

Hałas przemysłowy ma charakter lokalny, jego zasięg oddziaływania ogranicza się jedynie do bezpośredniego otoczenia zakładu. W gminie Wiśniew nie występują znaczne źródła hałasu przemysłowego, poza nielicznymi budynkami związanymi z funkcjonowaniem usług nieuciążliwych. Źródłem zwiększonego hałasu mogą być eksploatowane aktualnie złoża kopalin.

Klimat akustyczny pod względem wymienionych czynników uznaje się jako dobry. W większości drogi, przy których zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa, nie są intensywnie użytkowane, brak jest większych skupisk zabudowy narażonej na oddziaływanie ruchu drogowego na drodze krajowej.

Niska emisja i zanieczyszczenie powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna.

Obszar gminy jest częściowo zgazyfikowany, długość czynnej sieci gazowej wynosi ok. 22,3 km, zaś odbiorcami jest 657 mieszkańców (BDL, 2017). Na terenie gminy nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki mieszkalne jednorodzinne i wielorodzinne, budynki użyteczności publicznej, podmioty gospodarcze, zlokalizowane na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego ogrzewane są za pomocą indywidualnych kotłowni. Znaczny problem w gminie stanowi tzw. niska emisja. W większości budynków indywidualnych użytkowane są kotły węglowe, dla których paliwem jest węgiel (90%). Wykorzystywane są również inne paliwa, tj. ekogroszek, olej opałowy i gaz, stanowią one jednak mniejszy udział. Na wielkość emisji ma również wpływ stan techniczny urządzeń.

Brak możliwości budowy sieci ciepłowniczej powoduje konieczność prowadzenia działań z zakresu modernizacji kotłów, doboru paliw, termomodernizacji budynków, wprowadzania odnawialnych źródeł energii i kształtowania zachowań „proekologicznych”, mających na celu ograniczenie emisji. Działania takie są określone w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiśniew*.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są:

- droga krajowa nr 63 relacji Łuków – Siedlce;
- gospodarstwa domowe wykorzystujące niskoefektywne kotły węglowe, które nie zostały poddane termomodernizacji.

Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina posiada czynną sieć wodociągową, której długość wynosi ok. 110 km. Do wodociągu w 2017 r. podłączonych było ok. 93% mieszkańców. Eksploatowane są dwa wodociągi: „Wiśniew” oraz „Radomyśl”.

Źródłem wody dla wodociągu „Wiśniew” są dwie studnie głębinowe (podstawowa i awaryjna) odwiercone w 1966 r. o głębokości 90m posiadające zatwierdzone zasoby wodne w wysokości 16,5m³/h każda. Natomiast wodociąg „Radomyśl” zasilany jest w wodę ze studni głębinowej wykonanej w 1989 r. zlokalizowanej we wsi Radomyśl. Studnia posiada zatwierdzone zasoby wodnej na wysokości 90m³/h. Miejscowość Helenów zasilana jest w wodę z wodociągu „Ujrzanów” zlokalizowanego w gminie Siedlce (do czasu podłączenia miejscowości do wodociągu gminnego)

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych jest nieuregulowana

gospodarka ściekowa. W gminie Wiśniew funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków:

- gminna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wiśniew – odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest Myrcha/Muchawka/Liwiec;
- przykładowa oczyszczalnia ścieków Zakładów mięsnych Mościbrody – odbiornikiem oczyszczonych ścieków są stawy hodowlane/Muchawka/Liwiec;

Wedle danych statystycznych z oczyszczalni korzysta 929 mieszkańców (stanowi to ok. 16% mieszkańców gminy), natomiast pozostali korzystają z bezodpływowych zbiorników tzw. szamb (BDL,2017). Należy kontrolować efektywność działania oczyszczalni oraz jakość oczyszczonej wody wprowadzanej do środowiska, ponieważ zdarzały się przypadki wprowadzania zanieczyszczonych ścieków do środowiska wodnego na terenie gminy. Planowana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej lub, gdy jest to uzasadnione ekonomicznie, a warunki gruntowo-wodne na to pozwalają, budowę indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Należy dążyć do rozbudowy sieci kanalizacyjnej, ponieważ występują przypadki wywożenia ścieków i wylewania ich na pola lub do rowów. Gmina Wiśniew planuje rozbudowę sieci kanalizacyjnej sanitarnej.

Wnioski, ograniczenia, wskazania dla zagospodarowania przestrzennego wynikające z ochrony wód powierzchniowych:

- I. Zapotrzebowanie gminy na wodę jest w pełni zaspokojone poprzez istniejące ujęcia wód podziemnych; Należy konsekwentnie rozbudowywać sieć kanalizacyjną i wodociągową;

Obiekty potencjalnie uciążliwe

Wiśniew jest gminą rolniczą i nie znajduje się tu wiele obiektów uciążliwych – emitujących hałas czy zanieczyszczenia powietrza (np. zakłady produkcyjne). Występują natomiast obiekty mogące wpływać na zagrożenie wód podziemnych i powierzchniowych (np. stacje benzynowe, oczyszczalnie ścieków, fermy hodowlane), czy emisję zanieczyszczeń do powietrza, w tym odorów.

Fermy hodowlane zlokalizowane na terenie gminy stanowią potencjalne ryzyko i mogą prowadzić do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych poprzez nieprawidłowe gospodarowanie odchodami zwierząt pochodzącymi z tego rodzaju działalności.

Na terenie gminy nie występują farmy wiatrowe, które mogą być potencjalnym zagrożeniem dla jakości życia mieszkańców oraz bezpieczeństwa ptaków.

9.2 Zagrożenia naturalne

W obszarze objętym opracowaniem nie występuje zagrożenie powodzią ani osuwaniem się mas ziemnych.

10 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Dokument, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, tworzy podstawy prawne dla realizacji przedsięwzięć. Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz innymi dokumentami strategicznymi o randze krajowej i lokalnej. Do tych dokumentów można zaliczyć również Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i Politykę Ekologiczną Państwa.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- utrzymanie norm odnośnie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz odpowiednie rozporządzenia do niej – z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- prawidłowej gospodarki odpadami określonej w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa 27 kwietnia 2001 o odpadach; Program Ochrony Środowiska województwa mazowieckiego o Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego;
- lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, optymalizacji potrzeb transportowych, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i zachowania proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi zgodnie z Polityką ekologiczną państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do 2016, Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko oraz Konwencją z Espoo z 1991r. o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym;
- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. , Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia i Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r., Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej; Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- utrzymanie norm odnośnie jakości gleb określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia zmiany studium umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie Lutomierska.

11 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu pod funkcje określone w projekcie studium, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu zmiany studium na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Gmina Wiśniew ma obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte w 2001 r. ze zmianami, w którym określono kierunki zagospodarowania przestrzennego, układu komunikacyjnego, rozwoju infrastruktury, ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego itd.

Omawiany projekt studium zasadniczo powiela ustalenia obowiązującego studium, wprowadzone zmiany mają niewielkie znaczenie wobec obranego w 2001 r. ze zmianami kierunku rozwoju gminy. Dotyczą one przede wszystkim zmiany funkcji lub parametrów zabudowy w granicach wcześniej już wyznaczonych terenów inwestycyjnych. Nie przewiduje się powstania nowego typu oddziaływań ani znacząco negatywnego oddziaływania na skutek realizacji wprowadzonych zmian, tj.:

1. Wskazano obiekty zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i usługowej (w projekcie studium oznaczone symbolem MU) na obszarach dotychczasowej zabudowy zagrodowej, przy czym w katalog funkcji dopuszczalnych dla tego rodzaju zabudowy jest w znacznej mierze taki sam jak dla zabudowy zagrodowej; jest to zasadniczo zmiana formalna mająca na celu uporządkowanie funkcji;
2. Wskazano nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej i usługowej (MU) w miejscowościach Mościbrody, Wiśniew Kolonia, Zabłocie, Radomyśl, Wiśniew;
3. Wskazano nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej (MU2) w miejscowości Wiśniew na obszarze dotychczasowej zabudowy usług publicznych;
4. Zrezygnowano z kilku terenów zabudowy zagrodowej na rzecz terenów rolnych (R) w miejscowościach Radomyśl oraz Mościbrody;
5. Wskazano nowe tereny usług (U) w miejscowościach Wiśniew, Gostchorz, Mościbrody, Śmiary oraz Kaczory;
6. Wskazano nowy teren usług kultury i kultury fizycznej (UK) w miejscowości Myrcha;
7. Wskazano nowe tereny rolne, zieleni (R1) na których dopuszczono realizację zabudowy oraz lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym o mocy przekraczającej 100 kW;
8. Wskazano nowe tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych (RU) w miejscowościach Pluty, Daćbogi, Tworki, Gostchorz, Kaczory, Stok Wiśniewski, Mościbrody, Okniny oraz Radomyśl;
9. Wskazano nowe tereny zabudowy zagrodowej (MR) w formie pojedynczych działek na terenie całej gminy;
10. Wskazano nowe tereny zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i usług (PU) w miejscowościach Stok Wiśniewski oraz Helenów, natomiast w miejscowościach Mościbrody, Wiśniew i Śmiary powiększono dotychczasowe tereny zabudowy produkcyjnej;
11. Wskazano nowe tereny komunikacji samochodowej (KS) w pobliżu kościołów i cmentarzy pod budowę parkingów samochodowych w miejscowościach Wiśniew, Okniny, Tworki;
12. Wskazano przebieg drogi A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Przebieg drogi wrysowany został w studium orientacyjnie, nie jest znany dokładny termin jej realizacji. Prognozowany koniec budowy autostrady planowany jest na 2024 r. Na terenie gminy planowana droga przebiegać ma przez miejscowości Mościbrody oraz Helenów.

11.1 Oddziaływanie na powietrze

Stan czystości powietrza w gminie należy ocenić jako dobry, choć odnotowano przekroczenia stężeń pyłu zawieszonego 2,5 i benzoapirenu, które należą do najgroźniejszych. Odnosi się to do całej strefy mazowieckiej. Podstawowym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja antropogeniczna pochodząca głównie z sektora bytowego, tzw. emisja niska, i komunikacyjnego, w gminie nie ma istotnych źródeł z działalności przemysłowej. Emisja niska pochodzi głównie z terenów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanej indywidualnie, emitowane są głównie: SO₂, NO_x, CO, pyły zawieszone.

Realizacja nowej zabudowy na terenach MU, MU1, MU2, MR, RU, U, US, UK czyli głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, usługowej i rekreacyjnej, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło. Planowane zwiększenie powierzchni terenów zabudowy z dopuszczeniem ogrzewania budynków z indywidualnych źródeł ciepła, może powodować nieznaczny wzrost emisji pyłów i gazów do powietrza, jednakże przy systematycznej modernizacji w zakresie ogrzewania należy się spodziewać minimalizowania negatywnych skutków. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Jednym z kierunków określonych w studium jest ograniczenie niskiej emisji ze spalania węgla w piecach domowych poprzez:

- zmianę systemu ogrzewania z użyciem tradycyjnego paliwa na ekologiczne w tym wycofanie z użytkowania kotłów i pieców węglowych,
- wykorzystanie gazu ziemnego na cele grzewcze,
- modernizację systemów grzewczych i docieplenie budynków, w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię ciepłą,
- popularyzację energii ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim przy wykorzystaniu instalacji kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych.

W terenach produkcyjno-usługowych (PU), a także terenach obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych (RU) mogą powstawać obiekty emitujące zanieczyszczenia bezpośrednio lub wpływające na natężenie ruchu samochodowego, tym samym zwiększenie emisji ze spalania paliw. Każdy z nowych obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinien przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko w celu wydania decyzji środowiskowej, w której nakłada się na przedsiębiorcę obowiązki związane z ograniczaniem zanieczyszczeń.

Ogólnie projekt studium zakazuje lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej w terenach przeznaczonych pod zainwestowanie (oprócz PU, RU, IT) w związku z czym prawdopodobieństwo powstania obiektów uciążliwych jest niewielkie. Zakaz lokalizacji przedsięwzięć uciążliwych w zakresie emisji do powietrza, w tym odorów obejmuje w projekcie studium również tereny doliny Muchawki i inne obniżenia terenu podatne na tworzenie zastoisk,

W studium wskazano konieczność utrzymywania i tworzenia nowych pasów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych, w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza związanego z ruchem drogowym. Oddzielnym zagadnieniem jest lokalizacja nowego przebiegu autostrady A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Przebieg drogi jest wrysowany w studium orientacyjnie, nie jest znany termin jej realizacji. Lokalizacja budynków w terenach pod zabudowę w bezpośrednim sąsiedztwie drogi ma być prowadzona zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi. Proponowany przebieg drogi należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia redukcji zanieczyszczeń powietrza przez ruch samochodowy – przeprowadzenie drogi poza terenami zwartej zabudowy pozwoli na usprawnienie ruchu i zmniejszenie emisji.

Ponadto dla potrzeb ograniczania niskiej emisji dla gminy sporządzono w 2015 r. *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Wiśniew*. Plan określa szczegółowe cele ograniczenia niskiej emisji w gminie oraz działania, zadania i środki zaradcze, których wprowadzenie przyczyni się do poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego.

11.2 Wytwarzanie odpadów

W wyniku realizacji ustaleń studium powstanie nowa zabudowa wytwarzająca odpady, jednak nie przewiduje się wytwarzania odpadów innych niż dotychczas wytwarzane w gminie. Stąd nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań realizacji ustaleń studium na środowisko. Odpady będą generowane na terenach zabudowy mieszkaniowej, terenach zabudowy usługowej, czy też terenach produkcyjno-usługowych.

Na terenach związanych z zabudową mieszkaniową oraz usługową dominować będą odpady komunalne, natomiast w obszarach zabudowy produkcyjnej czy też obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych wytwarzane będą inne odpady.

W warunkach wdrożenia działań ustalonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, nowe obszary generujące wytwarzanie odpadów nie będą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa ekologicznego. Ponieważ projekt studium wprowadza tereny zabudowy, w których wytwarzane będą odpady, można założyć, że oddziaływanie projektowanego dokumentu będzie stałe i lokalne.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o odpadach, przez odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład, są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Odpadami tymi są:

- odpady organiczne (domowe odpady organiczne pochodzenia roślinnego i pochodzenia zwierzęcego, ulegające biodegradacji oraz odpady pochodzące z pielęgnacji ogródków przydomowych, kwiatów balkonowych, domowych – ulegające biodegradacji);
- odpady zielone (odpady z ogrodów, parków, targowisk, z pielęgnacji zieleni miejskich i wiejskich, z pielęgnacji cmentarzy – ulegające biodegradacji);
- papier i karton (opakowania z papieru i tektury, opakowania wielomateriałowe na bazie papieru, papier i tektura – nieopakowaniowe);
- tworzywa sztuczne (opakowania z tworzyw sztucznych, tworzywa sztuczne – nieopakowaniowe);
- tekstylia;
- szkło (opakowania ze szkła, szkło – nieopakowaniowe);
- metale (opakowania z blachy stalowej, aluminium, pozostałe odpady metalowe);
- odpady mineralne (z czyszczenia placów i ulic: gleba, ziemia, kamienie itp.);
- drobna frakcja popiołowa (odpady ze spalania paliw stałych w piecach domowych);
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych – w części wchodzącej w strumień odpadów komunalnych);
- odpady niebezpieczne wytwarzane w grupie domowych odpadów komunalnych.

Zgodnie z obowiązującą od 1 stycznia 2012 r. ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, zlikwidowano powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami a pozostawiono je na poziomie ogólnokrajowym i wojewódzkim. Można przypuszczać, że w związku z nowymi zasadami odbioru odpadów większość mieszkańców będzie oddawała odpady posegregowane.

11.3 Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby. Jest to szczególnie istotne w przypadku gminy Wiśniew, ze względu na występowanie w jej centralnej części obszarów, gdzie wody gruntowe zalegają płytko na dużym obszarze.

Podstawową zasadą jest objęcie jak największej ilości gospodarstw kanalizacją sanitarną. W gminie Wiśniew zaledwie ok. 16% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji. Planuje się objęcie siecią kanalizacyjną kolejnych miejscowości. Oczyszczalnia ścieków na terenie gminy zlokalizowana jest w miejscowości Wiśniew, o przepustowości 24 m³/d. Oczyszczalnia posiada więc rezerwę przepustowości, co umożliwia podłączenie do oczyszczalni kolejnych odcinków sieci kanalizacyjnej. Zgodnie ze Strategią rozwoju gminy Wiśniew do roku 2025, wskazana jest rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Wiśniewie oraz sieci kanalizacyjnej sanitarnej. Również w Mościbrodach znajduje się oczyszczalnia ścieków, która obsługuje ścieki z pobliskiego zakładu mięsnego.

W wyniku realizacji ustaleń projektu studium powstanie nowa zabudowa wytwarzająca ścieki sanitarne. Stopień skanalizowania gminy ocenia się jako niski. Długość sieci kanalizacyjnej będzie przyrastać, ale w wolnym tempie. Istnieje więc ryzyko wycieków ścieków do wód do ziemi w wyniku zaniedbań lub celowo. Należy dążyć do jak najszybszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej.

11.4 Przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, zanieczyszczenie gleb i powierzchni ziemi

Na obszarze gminy studium zakłada przede wszystkim zwiększenie powierzchni zabudowy mieszkaniowej (głównie jednorodzinnej i zagrodowej), usługowej i produkcyjnej. Prace związane z budową tych obiektów wpłyną w niewielkim stopniu na naturalną rzeźbę terenu. W trakcie ich budowy naruszona zostanie wierzchnia warstwa gruntów w związku z wykonywaniem wykopów fundamentowych, wykopów i nasypów pod urządzenia związane z infrastrukturą oraz przebudowę dróg.

Obecnie prowadzona jest eksploatacja sześciu złóż kruszyw naturalnych, w wyniku realizacji ustaleń

studium nie przewiduje się podjęcia eksploatacji kopalin w nowych lokalizacjach.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy, wymagają zgody Ministra ds. Rozwoju na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. W gminie Wiśniew, zwłaszcza w północnej części, odsetek gleb wysokich klas jest duży, planowanie nowej zabudowy z ich pominięciem jest praktycznie niemożliwe. Planowana zabudowa zajmować będzie jednak fragmentaryczne obszary gleb wysokiej klasy, które nie stanowią zwartych kompleksów.

Standardy jakości gleby i ziemi uwzględniające aktualną i planowaną funkcję terenów są określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Przeznaczenie terenu pod funkcje określone w studium – obszary osadnictwa, nie wiążą się z zanieczyszczeniem gleby lub ziemi pod warunkiem prawidłowej gospodarki odpadami i ściekami. Działania podjęte na terenie gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami są w tym względzie prawidłowe w stosunku do istniejących uwarunkowań.

Zagrożeniem może być możliwość wystąpienia lokalnego skażenia gleb wzdłuż dróg, którego intensywność zależeć będzie od natężenia ruchu i ilości stosowanych środków służących do utrzymania dróg (przede wszystkim soli). Dotyczy to przede wszystkim drogi krajowej nr 63 relacji Łuków - Siedlce. Skażenie gleb wzdłuż pozostałych dróg – głównie powiatowych i lokalnych – nie będzie znaczne. Również w trakcie realizacji ewentualnych prac budowlanych może dojść do zanieczyszczenia poprzez składowanie surowców i odpadów budowlanych. Będzie to oddziaływanie średnioterminowe i wtórne.

Przy przestrzeganiu zasad ochrony gleb na terenie gminy określonych w projekcie studium oraz w przepisach odrębnych zanieczyszczenie gleb będzie nieznaczne.

11.5 Emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych

Hałas

Do oceny hałasu w środowisku zewnętrznym ma zastosowanie *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

Tabela 9 Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięku w dB z uwzględnieniem obiektów i terenów położonych w gminie Przytyk

rodzaj terenu	drogi lub linie kolejowe		instalacje i pozostałe obiekty	
	pora dnia ⁵	pora nocy ⁶	pora dnia ⁷	pora nocy ⁸
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	61 dB	56 dB	50 dB	40 dB
tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży				
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB
tereny zabudowy zagrodowej				
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe				
tereny mieszkaniowo-usługowe				

Poziom hałasu na danym terenie w dużej mierze zależy od rodzaju emitora, jego odległości od omawianego terenu oraz stopnia jego urbanizacji. Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego, a co najwyżej na poziomie tego hałasu oraz zmniejszenie hałasu, co najmniej do poziomu dopuszczalnego, gdy został on przekroczony. Działania te mają na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

⁵ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom

⁶ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom

⁷ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym

⁸ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy

Zagrożenie hałasem w gminie nie jest uciążliwe, ogranicza się do kilku źródeł, głównie ciągów komunikacyjnych. Głównym źródłem hałasu jest droga krajowa nr 63 prowadząca przez centrum Wiśniewa i przez inne miejscowości, która dodatkowo ma zostać przebudowana i rozbudowana w miejscowości Okniny. W studium wskazuje się nowy przebieg autostrady A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Przebieg drogi jest rysowany w studium orientacyjnie, nie jest znany termin jej realizacji. Proponowany przebieg:

- zawiera się w miejscowościach Mościbrody oraz Helenów, omijając resztę gminy, przez co klimat akustyczny pozostałych miejscowości nie zostałby naruszony;
- poprowadzony został przez obszary lasów oraz pobliskie tereny zabudowy zagrodowej. W sąsiedztwie występują również tereny zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej, co spowodować by mogło uciążliwości związane z hałasem dla mieszkańców;

Lokalizacja nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie drogi ma być prowadzona zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie odległości budynków od zewnętrznej krawędzi pasa ruchu drogi.

Ponadto w projekcie studium w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacyjnych wskazano konieczność wprowadzenia pasa zieleni izolacyjnej tworzącej barierę wizualną i akustyczną. Również przy granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej należy wyznaczyć strefy zieleni izolacyjnej zabezpieczającej zabudowę mieszkaniową przed potencjalnymi uciążliwościami.

Bezpośredni, ale krótkotrwały charakter może mieć uciążliwość akustyczna związana z fazą realizacji obiektów budowlanych w granicach terenów przeznaczonych w studium pod różne funkcje, będzie ona ograniczona do okresu prac budowlanych.

Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika on z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu. Ilość dotychczas generowanego hałasu nie powinna ulec zmianie, studium utrzymuje tereny rolne i jako jeden z kierunków rozwoju gospodarczego gminy wskazuje rolnictwo.

Istotnymi emitorami hałasu mogą być obiekty przemysłowe powstające na terenach PU. W projekcie studium wskazano nowe tereny zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i usług w miejscowościach Stok Wiśniewski oraz Helenów, natomiast w miejscowościach Mościbrody, Wiśniew i Śmiary powiększono dotychczasowe tereny zabudowy produkcyjnej. Niemniej jednak stopień oddziaływania zależny będzie od prowadzonej działalności gospodarczej w granicach niniejszych terenów i na tym etapie jest trudny do oceny. Tereny produkcyjne częściowo sąsiadują bezpośrednio z zabudową mieszkalną jednorodzinną, zagrodową i usługową (MU), konieczne więc będzie zabezpieczenie zabudowy przed ewentualnymi uciążliwościami.

W projekcie studium wyznaczono również niewielkie tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych (RU), które mogą stanowić źródło hałasu. Trudno jednak przewidzieć dokładnie, jakiego rodzaju działalność będzie prowadzona oraz jaka będzie jej intensywność.

W projekcie studium na terenach oznaczonych symbolami PU i RU obowiązuje wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej, oddzielającego te tereny od sąsiadujących terenów mieszkalnych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania i dotrzymywania tych poziomów (Dz. U. 2003, Nr 192 poz. 1883).

Na terenie gminy Wiśniew zlokalizowane są przesyłowe linie elektroenergetyczne o napięciu 400 kV relacji Siedlce Ujrzanów – Stanisławów, Siedlce Ujrzanów – Kozienice. Zaopatrzenie mieszkańców gminy Wiśniew w energię elektryczną odbywa się poprzez układ sieci średniego napięcia powiązany ze stacjami energetycznymi 110/15 kV: Siedlce – Przemysł, Siedlce – Myśliwska, Łuków.

Wzdłuż napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 400 kV wyznacza się pas technologiczny o szerokości: 70 m (po 35 m od osi linii), w granicach którego występują ograniczenia w zagospodarowaniu terenu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Planowany jest dalszy rozwój zaopatrzenia w energię elektryczną. Dla istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia należy pozostawić korytarze uwzględniające wymagane przepisami odległości od innych obiektów. Zachowanie odpowiedniej odległości od linii energetycznych (zakaz lokalizacji zabudowy w zasięgu stref ochronnych obowiązujących dla linii) pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć narażenie ludności na niekorzystny wpływ tego typu instalacji i urządzeń.

11.6 Wykorzystanie zasobów środowiska

Do wykorzystywanych w gminie zasobów środowiska należy zaliczyć przede wszystkim:

- lasy, które są wykorzystywane gospodarczo, a także rekreacyjnie;
- gleby, które są wykorzystywane rolniczo;
- wody podziemne – woda do celów komunalnych i gospodarczych;

Projekt zmiany studium w sposób prawidłowy wykorzystuje zasoby środowiska przyrodniczego.

Studium wyznacza graficznie zasięgi lasów. Zasady polityki ochrony terenów leśnych to m.in.: ochrona lasów Skarbu Państwa i własności prywatnej przed przeznaczaniem na inne cele, wzmacnianie struktury lasów poprzez dolesianie luk, tworzenie ciągłych ekosystemów leśnych, możliwość wykorzystania terenów leśnych na cele rekreacyjne, poprzez wytyczanie ścieżek rowerowych i pieszych oraz wyznaczanie miejsc piknikowych.

Zasady polityki ochrony gleb polegają przede wszystkim na koncentracji zabudowy wokół istniejącej (ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na inne cele), zachowaniu gleb wysokich klas, ochronie użytków zielonych. Na terenach rolnych (R) nie dopuszcza się lokalizacji nowej zabudowy, jedynie modernizację istniejącej.

Priorytetem ekologicznym w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody do picia wysokiej jakości. W celu przywrócenia dobrego stanu wód powierzchniowych oraz utrzymania dobrego stanu wód podziemnych planowane rozwiązania przestrzenne powinny uwzględniać:

- uregulowanie gospodarki ściekowej obszaru poprzez rozwój systemów kanalizacji sanitarnej, eliminując w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych;
- możliwość lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków poza obszarami wysokiego zagrożenia wód podziemnych i terenami szczególnego zagrożenia powodziowego;
- kontrolę wywozu nieczystości ze zbiorników bezodpływowych;
- dostosowanie lokalizacji nowych obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska do struktur hydrogeologicznych – w rejonach wysokiego zagrożenia wód podziemnych należy ograniczać punktowe i powierzchniowe ogniska zanieczyszczeń;
- zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnych umożliwiających infiltrację wód opadowych do gruntu;
- zachowanie otuliny biologicznej wokół cieków.

Wody powierzchniowe na terenie gminy Wiśniew są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobrego stanu jakościowego i ilościowego), na co wpływ ma występująca na tych terenach presja komunalna i rolnicza oraz niska emisja. Wody podziemne są dobrej jakości. Realizacji ustaleń studium z jednej strony wiąże się ze zwiększeniem poborów wód podziemnych, z drugiej przyczynia do ochrony wszystkich wód – poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej czy zachowanie otuliny biologicznej cieków.

Studium wskazuje obszary, na których istnieje możliwość lokalizowania urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oznaczony na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) symbolem graficznym, wraz ze strefą ochronną zw. z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zamykającą się we wskazanym obszarze.

11.7 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Realizacja ustaleń zmiany studium nie będzie istotnie oddziaływała na zwierzęta i rośliny. Zarówno dla

fauny jak i dla flory największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt studium precyzyjnie wyznacza granice terenów leśnych oraz innych terenów, które mogą stanowić siedlisko życia roślin oraz zwierząt.

Studium wskazuje na ograniczanie przeznaczania na cele nieleśne, zapobieganie procesom degradacji lasów i zapobieganie fragmentacji, zapewnienie możliwości powiększenia powierzchni kompleksów leśnych. Ponadto lasy oraz inne zadrzewienia, w tym otuliny biologiczne cieków, zadrzewienia śródpolne, położone w granicach obszarów wchodzących w sieć korytarzy ekologicznych, powinny podlegać ochronie przed zmianą sposobu użytkowania.

Studium kształtuje zwarte kompleksy zabudowy, który będą oddziaływały na środowisko jedynie lokalnie. Na terenach R może dochodzić do rozpraszania zabudowy ze względu na dopuszczenie lokalizacji obiektów związanych z rolnictwem. Z punktu widzenia ochrony fauny rozpraszanie zabudowy jest niekorzystne, jednak ze względu na rolniczy charakter gminy jest to rozwiązanie konieczne. Obszary przeznaczone pod tereny R stanowią w znacznej mierze obszary, które aktualnie wykorzystywane są rolniczo. Nie wpłynie to więc na niszczenie siedlisk roślinnych i miejsc występowania zwierząt.

Zajęte pod nową zabudowę tereny nie odgrywają istotnej roli przyrodniczej. Są one najczęściej zlokalizowane przy istniejącej już zabudowie. Nowe tereny potencjalnej zabudowy zostały zlokalizowane poza obszarem terenów zalesionych. Ponadto tereny te znajdują się poza granicami korytarzy ekologicznych.

Ponadto dla ochrony flory i fauny istotna jest ochrona łąk. Projekt studium nie rozdziela gruntów ornych od użytków zielonych, wszystkie oznaczone zostały jako tereny rolne. Na tych terenach obowiązuje zakaz zabudowy oraz prowadzenie działań mających na celu:

- wzbogacanie krajobrazu obszarów przestrzeni rolniczej poprzez utrzymanie i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych z uwzględnianiem gatunków rodzimych,
- poprawę wartości użytkowej gruntów m.in. poprzez zwiększanie retencji, działania melioracyjne, właściwe zabiegi agrotechniczne (dostosowanie roślin do możliwości kompleksów glebowo-rolniczych, wapnowanie, nawożenie, itp.).
- ochronę przed zmianą użytkowania zwartych kompleksów o najlepszych i średnich, w skali gminy, warunkach naturalnych do produkcji rolniczej,
- promocję różnorodnych form rolnictwa ekologicznego i produkcji zintegrowanej (np. gospodarstwa ekologiczne) przede wszystkim na określonych terenach systemu przyrodniczego oraz na pozostałych obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Z punktu widzenia ochrony roślin i zwierząt małe znaczenie mają obiekty przemysłowe. Nowe obiekty na terenach PU mogą powstać w miejscowościach Stok Wiśniewski oraz Helenów, Mościbrody, Wiśniew i Śmiary. Są to tereny położone w pobliżu dróg, zabudowy i nie powinny mieć dużego znaczenia dla bytowania zwierząt, nie są to też cenne siedliska roślin. W przypadku stwierdzenia, na etapie przeprowadzania procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, iż inwestycja powoduje negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, należy wykonać działania naprawcze, mające na celu przywrócenie równowagi przyrodniczej na danym terenie. Obiekty produkcji służące produkcji rolniczej mogą powstawać na terenach R, jednak z zastrzeżeniem, że nie będą to obiekty z kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Ponadto na terenie gminy dopuszczona jest lokalizacja inwestycji fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW na wyznaczonych terenach. Duże połacie paneli fotowoltaicznych pokryte sztuczną substancją, umieszczone wśród otwartego krajobrazu, mogą stanowić barierę dla migracji większych zwierząt. Instalacja paneli fotowoltaicznych wiązać się może z fragmentacją siedlisk oraz niszczeniem gniazd gatunków ptaków gniazdujących na ziemi, co przyczynić się może do opuszczania przez ptactwo ważnych siedlisk i zmniejszania ich liczebności. Poza bezpośrednią utratą i fragmentacją siedlisk kolejnym potencjalnym oddziaływaniem jest możliwa kolizja ptaków z panelami fotowoltaicznymi, które to wskutek efektu odbicia imitują taflę wody. Efekt powodowany jest nie przez odbijanie światła słonecznego, ponieważ przed tym chronią stosowane obecnie w większości paneli warstwy antyrefleksyjne, lecz przez odbijanie na zasadzie lustera elementów otoczenia. Zjawisko to dotyczy najczęściej ptactwa wodnego. Panele na dużych przestrzeniach mogą również odstraszać ptaki (np. żurawie lub gęsi) – są to jednak jedynie bardziej sugestie niż wyniki opracowanych badań. Farmy fotowoltaiczne mogą mieć również korzystny wpływ na rośliny i zwierzęta. Pomiedzy rzędami paneli znajdują się ścieżki technologiczne, które nie są utwardzane, dodatkowo przestrzeń pokryta panelami wspólnie stanowią

teren biologicznie czynny, gdzie możliwy jest rozwój niskiej roślinności i migracji drobnych zwierząt. Prawidłowa lokalizacja elektrowni słonecznych może przyczynić się paradoksalnie do powstawania nowych miejsc żerowania np. dla łuszczaków oraz gniazdowania.

11.8 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć, jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Założenia studium przyczynią się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej (w przypadku terenów MU, MU1, MU2, MR, RU, U, US, UK, PU, PG, I, KK, R, R1, KS). Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych oraz drogami dojazdowymi. Przy lokalizacji terenów zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów nastąpi znaczne zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, będą to jednak pojedyncze obiekty w miejscowościach Stok Wiśniewski oraz Helenów, Mościbrody, Wiśniew i Śmiary. Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były to tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych zostaną przeznaczone pod zieleni urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie, zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmieniają swoje tereny bytowania. Prognozuje się, iż nie będzie to oddziaływanie znaczące, studium nie wprowadza nowych, wielkoobszarowych terenów zabudowanych, są to przede wszystkim niewielkie powiększenia terenów już zabudowanych. Ważnym elementem stabilizującym różnorodność biologiczną jest zachowanie zadrzewień śródpolnych na terenach rolniczych. W przypadku wprowadzenia terenów R, które będą realizowane głównie w miejscu aktualnie prowadzonej gospodarki rolnej, nie przewiduje się istotnych zmian w składzie gatunkowym roślin i zwierząt.

Oddzielnym zagadnieniem jest lokalizacja nowego przebiegu autostrady A2, która jest inwestycją celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i wynika bezpośrednio z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Przebieg drogi jest wrysowany w studium orientacyjnie, nie jest znany termin jej realizacji. Proponowany przebieg trasy może generować negatywne oddziaływanie na środowisko, jednak na etapie projektowanego przebiegu była prowadzona analiza oddziaływań na środowisko, w wyniku której stwierdzono iż, projektowany przebieg drogi stanowi wariant optymalny, który nie spowoduje intensywnych negatywnych oddziaływań. Planowana droga przebiegać ma przez mały fragment północnej części gminy, gdzie mijalaby wszystkie miejscowości gminy Wiśniew oprócz Mościbrodów i Helenowa, w których plan drogi prowadzi przez tereny rolne, tereny zabudowy produkcyjnej oraz w marginalnym stopniu przez tereny leśne. W związku z czym nie przewiduje się większych kolizji z walorami przyrodniczymi.

11.9 Oddziaływanie na krajobraz

Gmina Wiśniew charakteryzuje się typowym krajobrazem rolniczym. Jest to gmina wiejska, otoczona z każdej strony również gminami wiejskimi. Użytki rolne na terenie analizowanego obszaru stanowią ok. 72% ogólnej powierzchni. Do krajobrazu kulturowego gminy zaliczyć można nawiązującą do siebie zabudowę jednorodziną oraz zabudowę wsi z charakterystycznym krajobrazem rolniczym, a także doliny niewielkich rzek.

W wyniku realizacji ustaleń projektu studium w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Studium wyznacza kompleksy zabudowy krystalizujące układ przestrzenny gminy. Będzie to oddziaływanie długoterminowe, bezpośrednie o charakterze lokalnym. Wyznaczone nowe tereny zabudowy (głównie mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej) stanowią głównie kontynuację istniejącej zabudowy, a więc nie przewiduje się przekształceń o charakterze znaczącym. Przewiduje się stopniowe przekształcenia terenów o charakterze wiejskim w kierunku zabudowy podmiejskiej.

Największych przekształceń w krajobrazie można się spodziewać w wyniku realizacji zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i usług (PU). Obiekty produkcyjne, hale produkcyjne i magazynowe zwykle stanowią dysharmonijny element w krajobrazie, głównie ze względu na swoje gabaryty, kształt i użyte do ich wykonania materiały. Nowe tereny PU powstawać będą w otoczeniu terenów rolnych oraz zabudowy mieszkaniowej przez co mogą wywierać niekorzystny wpływ wizualny na krajobraz.

Do potencjalnych elementów dysharmonijnych można zaliczyć również infrastrukturę drogową, zwłaszcza elementy lokalizowane na nasypach, wiaduktach i mosty. Planowana realizacja autostrady A2 przebiegać ma przez miejscowości Mościbrody oraz Helenów, gdzie stanowić będzie znaczny element dysharmonijny krajobrazu.

Elementami potencjalnie dysharmonijnymi mogą być również instalacje do wytwarzania energii z OZE o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne, lokalizowane na terenach otwartych, oznaczonych w projekcie studium. Rozległe połacie paneli fotowoltaicznych stanowią nowy i niekorzystny wizualnie element w krajobrazie rolniczym. Istnieje możliwość zminimalizowania negatywnych efektów widokowych poprzez poprowadzenie bariery zieleni izolacyjnej (pasy zieleni wysokiej). Z uwagi na to, iż możliwe obszary lokalizacji tych instalacji wyznaczone zostały poza obszarami prawnie chronionymi, uznaje się, że korzyści ekonomiczne i ekologiczne z budowy instalacji do produkcji energii z OZE przewyższają ewentualne straty.

11.10 Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza. W wyniku wzrostu powierzchni zabudowy w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić także niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża.

Globalnie działania na terenie miasta mogą mieć znaczenie poprzez realizację polityki niskoemisyjnej (bądź działania wbrew tej polityce). Dla potrzeb ograniczania niskiej emisji dla gminy Wiśniew sporządzono w 2015 r. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Plan określa szczegółowe cele ograniczenia niskiej emisji w gminie oraz działania, zadania i środki zaradcze zaplanowane na cały okres objęty planem. Zadania wyszczególnione w planie są spójne z lokalnym programem ochrony powietrza.

Kierunki określone w projekcie studium są spójne z celami określonymi w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest studium, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz redukcji emisji ze źródeł konwencjonalnych. Działania takie są realizowane w ramach polityki niskoemisyjnej.

W projekcie studium wyznaczono obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW – elektrownie fotowoltaiczne oznaczone na rysunku studium symbolem graficznym. Faktyczna, dopuszczona w Studium lokalizacja elektrowni fotowoltaicznych, zostanie wskazana na etapie procedury sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zasięg stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, wyznaczonych od elektrowni fotowoltaicznych, musi mieścić się w granicach oznaczonego na rysunku studium (Kierunki zagospodarowania przestrzennego) obszaru, na którym rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – elektrownie fotowoltaiczne. Ostateczne przesądzenie o możliwości lokalizacji instalacji ogniw fotowoltaicznych zostanie dokonane na późniejszym etapie, jednak ich rozmieszczenie nie może powodować poszerzenia zasięgu stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu poza granice wyznaczonego obszaru.

Elektrownie fotowoltaiczne są bezobsługowe, nie wymagają budowy zaplecza socjalnego, ani infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, nie są źródłem hałasu i zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, nie oddziałują negatywnie na ludzi i zwierzęta. Lokalizacja instalacji ogniw fotowoltaicznych musi być zgodna z przepisami odrębnymi. W granicach ww. obszarów dopuszcza się również lokalizację urządzeń i obiektów

towarzyszących elektrowni fotowoltaicznej.

Zakazuje się lokalizowania nowych urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, poza wyznaczonymi obszarami.

11.11 Wpływ na zabytki i dobra materialne

Na terenie gminy Wiśniew znajduje się jeden obiekt wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego – jest to zespół dworski w Mościbrodach (nr rejestru A-423 z 21.06.1993), w którego skład wchodzi dwór, oficyna oraz park. Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, występuje 138 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Wiśniew. W większości są to zabudowania mieszkalne. Część z obiektów nie istnieje lub została w znaczny sposób przekształcona.

Studium ustala następujące ogólne zasady ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego w gminie:

- ochrona z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
- zasada maksymalnej ochrony zachowanych obiektów o wartości historyczno-kulturowej;
- konserwacja, rewaloryzacja i porządkowanie zabytkowych zespołów, obiektów sakralnych oraz innych terenów publicznych,
- zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
- wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- realizacja nowoprojektowanych obiektów o formach architektonicznych nawiązujących do lokalnych tradycji kształtowania i sytuowania zabudowy,
- zachowanie i ochrona stanowisk archeologicznych,
- zachowanie i ochrona miejsc pamięci, przydrożnych kapliczek i figurek,
- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu,
- dążenie do upowszechniania, szczególnie wśród społeczności lokalnej, wiedzy w zakresie rozpoznawania walorów obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy.

W zakresie ochrony wartości kulturowych, na obszarze gminy zostały wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej: strefa pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej, strefa ochrony zachowanych elementów zabytkowych, strefa ochrony zachowanych układów wsi historycznych oraz strefa ochrony ekspozycji zespołu zabytkowego, dla których sformułowane zostały zasady ochrony.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń projektu studium na zabytki, dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej.

11.12 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

W granicach administracyjnych gminy występują obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione, dla których projekt studium ustala uwzględnienie obowiązujących zakazów i nakazów określonych w przepisach odrębnych. Istnieje jednak potrzeba analizy zgodności planowanych funkcji i przeznaczenia terenów z konkretnymi ustaleniami dla poszczególnych obszarów lub obiektów chronionych.

Obszar Natura 2000

Na terenie gminy Wiśniew zlokalizowane są obszary Natura 2000: Gołobórz PLH140028 oraz PLB060010 Lasy Łukowskie. Obszary te zajmują niewielkie fragmenty obszaru gminy Wiśniew.

Na tych obszarach w projekcie studium wskazano przeznaczenie pod tereny rolne (R), wód powierzchniowych (WS) oraz tereny zalesień (ZL).

Dla obszaru Natura 2000 Gołobórz obowiązuje plan zadań ochronnych. Zajmuje on ok. 14,2 ha w

miejsowości Mościbrody. Jest to teren wolny od zabudowy, stanowi on tereny rolne oraz wody powierzchniowe. Studium nie wyznacza na tym obszarze funkcji zabudowy, która mogłaby w jakikolwiek sposób kolidować z celami ochrony obszaru Natura 2000. Ponadto dla tych terenów wskazano zakaz zabudowy, w związku z czym nie istnieje zagrożenie powstania zabudowy oddziałującej na środowisko.

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie nie posiada planu zadań ochronnych, w związku z czym na tym obszarze obowiązują jedynie przepisy Prawa ochrony przyrody, na podstawie których zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34 podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub o pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Pogłębiona analizę wpływu nowoprojektowanych w ramach studium funkcji terenu, na siedliska objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000 wykonano w rozdziale 12.7 Wpływ na zwierzęta i rośliny.

Obszary Natura 2000 Lasy Łukowskie zajmują marginalną powierzchnię terenu gminy. Na tym obszarze utrzymuje się funkcję leśną, dla której wskazano zakaz zabudowy. W sąsiedztwie tego obszaru również wyznaczono tereny wolne od zabudowy, tak więc nie istnieją podstawy do prognozowania jakichkolwiek oddziaływań.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Na terenie gminy znajdują się dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Łukowski oraz Siedlecko-Węgrowski.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię ok. 15 ha na południu gminy. Normy gospodarowania na tym obszarze określają zasady zawarte w Rozporządzeniu Nr 16 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, zmienione Uchwałą Nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. zmieniającą niektóre rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego dotyczące obszarów chronionego krajobrazu. Obszar ten stanowią tereny dla których wyznaczono funkcje rolną oraz leśną, dla których nie przewiduje się zmian przeznaczenia terenu. Wobec tego ustalenia projektu studium:

- nie przyczynią się do zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu, a jeśli takowe zjawiska wystąpią, związane będą z prowadzeniem czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej;
- nie przyczynią się do likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych;
- nie będą prowadziły do wydobywania skał, w tym torfu oraz skamieniałości, do celów gospodarczych;
- nie wpłyną na trwale zniekształcenia rzeźby terenu w wyniku prac ziemnych;
- nie wpłyną na zmiany stosunków wodnych;
- nie wpłyną na likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- nie będą prowadziły do budowania nowych obiektów budowlanych;

Realizacja zapisów studium nie spowoduje zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym terenu.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię ok. 3343 ha obszaru gminy. Normy gospodarowania na tym terenie określają zasady zawarte w uchwale Nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ustalenia projektu studium:

- wprowadzają możliwość realizowania zabudowy mieszkalnej, zagrodowej, usługowej, obsługi produkcji rolnej oraz terenów produkcyjnych, co przekładać się może na powstawanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce, przedsięwzięć związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym). Takie przedsięwzięcia wymagają przeprowadzenia

odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

- może dojść do konieczności likwidacji zadrzewień, zwłaszcza w obrębie terenu MU oraz PU, jednak możliwe jest usuwanie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, a także drzew i krzewów które obumarły lub nie rosną szansy na przeżycie, które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia. Ponadto usuwane mogą być zadrzewienia śródpolne krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m², a także drzewa, których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm;
- podtrzymują zakaz wydobywania do celów gospodarczych torfu. Pomimo występowania w granicach obszaru zasobów torfu, nie przewiduje się ich eksploatacji w najbliższej przyszłości.
- nie wskazują lokalizacji wydobywania kopalin ani innych funkcji skutkujących trwałym zniekształceniem rzeźby terenu ani zmianą stosunków wodnych;
- nie wpłyną na zmiany stosunków wodnych;
- nie wpłyną na likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- nie ustalają prowadzenia zabudowy w odległości mniejszej niż 100 m od linii brzegów rzek, jezior lub innych naturalnych zbiorników wodnych.

Rezerваты

Do północnej granicy gminy przylega bezpośrednio rezerwat przyrody „Gołobórz”. Rezerwat znajduje się na terenie obszaru Natura 2000 oraz na terenie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które tworzą strefę buforową rezerwatu. W związku z tym ustalenia projektu studium nie przyczynią się do niekorzystnych przekształceń tego rejonu.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajdują się 3 pomniki przyrody w miejscowościach Lipniak, Wólka Wiśniewska oraz Moscibrody. Przeznaczenia studium nie będą miały negatywnego wpływu na zachowanie pomników przyrody, gdyż nie przewiduje się możliwości realizacji w ich sąsiedztwie obiektów mogących skutkować potrzebą wycięcia drzew lub uszkodzenia korzeni.

Podsumowując należy podkreślić, że zapisy studium stwarzają odpowiednie warunki dla ochrony zasobów przyrodniczych.

11.13 Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister ds. Gospodarki w porozumieniu z Ministrem ds. Zdrowia, Ministrem ds. Wewnętrznych i Ministrem ds. Ochrony Środowiska (Dz. U. 2002 Nr 58 poz. 535 z dnia 9 kwietnia 2002 ze zm.).

Na terenie objętym opracowaniem obecnie nie ma zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii. W ustaleniach studium zakazano realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym nie przewiduje się lokalizacji tego typu zakładów.

12 Znaczące oddziaływania planowanego dokumentu na środowisko, obejmujące bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania

Poniższe rodzaje oddziaływań zostały opisane w powyższych rozdziałach, poniżej przedstawiono zestawienie prezentujące występowanie danego rodzaju oddziaływań, nie są to jednak oddziaływania znaczące.

Tabela 10 Przewidywane negatywne oddziaływania realizacji zapisów projektu studium na poszczególne elementy środowiska

ELEMENTY ŚRODOWISKA	RODZAJE ODDZIAŁYWAŃ	RODZAJ				CZAS					PRZESTRZEŃ	
		BEZPOŚREDNIE	POŚREDNIE	WTÓRNE	SKUMULOWANE	KRÓTKOTERMINOWE	ŚREDNIOTERMINOWE	DŁUGOTERMINOWE	STAŁE	CHWILOWE	LOKALNE	PONADLOKALNE
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA		-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-
LUDZIE		-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-
ZWIERZĘTA		+	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-
ROŚLINY		+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-
WODA		-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-
POWIETRZE I HAŁAS		+	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-
POWIERZCHNIA ZIEMI		-	-	+	-	-	+	-	-	+	+	-
KRAJOBRAZ		+	+	-	-	-	-	+	-	+	+	-
ZASOBY NATURALNE		+	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-
ZABYTKI		-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-
DOBRA MATERIALNE		-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-
OBSZARY NATURA 2000		-	+	-	-	+	-	-	-	+	+	-

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska zostały w projekcie studium rozwiązane w sposób prawidłowy, ponadto:

- Wskazano tereny wyłączone spod zabudowy:
 - tereny rolne i zielone oznaczone symbolem R;
 - tereny lasów oznaczone symbolem ZL na zasadach określonych w Studium;
 - tereny zadrzewień i zalesień oznaczone symbolem ZLZ na zasadach określonych w Studium;
 - tereny wód powierzchniowych oznaczone symbolem WS;

- tereny stanowiące rezerwy pod projektowane drogi uzupełniające układ komunikacyjny.
- Wyznaczono tereny z ograniczeniami zabudowy:
 - tereny objęte ochroną prawną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: pomniki przyrody, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu;
 - strefy sanitarne wokół cmentarza 50 m i 150 m zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze;
 - tereny objęte strefami ochrony konserwatorskiej;
 - tereny przyległe do lasów (na zasadach wynikających z przepisów odrębnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie);
 - zgodnie z ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym: tereny kolejowe od których została ustalona odległość w jakiej można lokalizować budowle i budynki;
 - droga krajowa z uwagi na oddziaływanie. Ograniczenia wynikają również z Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie oraz z ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
 - pasy technologiczne wokół magistralnych urządzeń infrastruktury technicznej na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także zgodnie z przepisami odrębnymi.
- określono zasady ochrony środowiska przyrodniczego (politykę ochrony przyrody i krajobrazu, ochrony powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, eksploatacji surowców i rekultywacji), zasady ochrony dziedzictwa kulturowego oraz kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- w studium określono standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu dla poszczególnych typów terenów;
- przy tworzeniu studium posłużono się opracowaniem ekofizjograficznym i zawartymi w nim wytycznymi.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Nie przewiduje się, aby ustalenia studium wpłynęły negatywnie na cele ochrony obszarów Natura 2000. Zasady gospodarowania oraz zakazy obowiązujące na terenach Natura 2000 zostały ustalone i rozwinięte w rozdziale 12.10 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody.

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu ochrony środowiska zostały w projekcie studium rozwiązane w sposób prawidłowy. Projekt studium uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 15 lipca 2019 r.

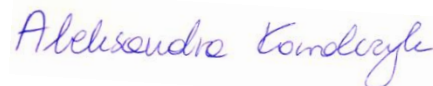
O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

W związku z 74a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018, poz. 2081 ze zm.)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj. ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

16 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018, poz. 2081 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018, poz. 799 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018, poz. 1614),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. Urz. 2018, poz. 1945 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019, poz. 868),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2018, poz. 2268 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2018, poz. 2129),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2019, poz. 701 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017, poz. 1161),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018, poz. 2067 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018, poz. 1152 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018, poz. 1454 ze zm.),
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 roku o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2019, poz. 654 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014, poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. nr 155 z roku 2002 poz. 1298)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016, poz. 1395),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012, poz. 1031)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58);
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

17 Materiały źródłowe

1. Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wiśniew, 2014;
2. Strategia Gminy Wiśniew na lata 2014–2025, Wiśniew 2014;
3. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu rzek w latach 2011–2016, 2019;
4. Gmina Wiejska Wiśniew. Powiat Siedlecki. Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2018;
5. Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim, Raport za rok 2017, 2018;

6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2018;
7. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części gminy na terenie gminy Wiśniew, 2015;
8. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Wiśniew, 2015;

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Mapa geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami – 564 Skórzec, 765 Siedlce Południe,
2. Mapa Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET. Liro A. IUCN, Warszawa, 1995
3. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w części pozakarpackiej województwa mazowieckiego;
4. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Siedlce – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
5. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
6. Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
 - MIDAS – obszary górnicze,
 - MIDAS – tereny górnicze,
 - MIDAS – złoża kopalin,
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Kondracki 2002)

Witryny internetowe

1. <http://www.wios.warszawa.pl> Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska;
2. <http://warszawa.rdos.gov.pl> Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie – rejestry form ochrony przyrody; .